

T.C
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
REKREASYON YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

YEREL YÖNETİMLERDE REKREASYON HİZMETLERİ VE
KENT HALKININ REKREASYONEL FAALİYETLERE OLAN
YAKLAŞIMLARININ İNCELENMESİ: MERSİN
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

HAVVA ÖRS

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN:

Doç. Dr. Mehmet DEMİREL

KONYA- 2023

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Havva ÖRS		
	Numarası	19811701001		
	Ana Bilim /Bilim Dalı	Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	☒	
		Doktora	☐	
	Tezin Adı	Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Hizmetleri ve Kent Halkının Rekreasyonel Faaliyetlere Olan Yaklaşımlarının incelenmesi: Mersin Büyükşehir Belediyesi Örneği		

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Havva ÖRS

İmza

T.C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Havva ÖRS		
	Numarası	19811701001		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı/Bilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Mehmet Demirel		
	Tezin Adı	Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Hizmetleri ve Kent Halkının Rekreasyonel Faaliyetlere Olan Yaklaşımlarının incelenmesi: Mersin Büyükşehir Belediyesi Örneği		

ÖZET

Son yıllarda, hizmetlerin yerinden ve halka en yakın yönetim birimlerince yerine getirilmesi fikri popülerlik kazanmaktadır. Bu durum, yerel yönetimlerin önemini giderek artırmaktadır. Yerel yönetimler, kamusal mal ve hizmet sunumuyla kaynak kullanımında etkinlik sağlama, işlem maliyetlerini azaltma ve kamu sektöründe üretilen mal ve hizmetlerin yerel halkın tercihlerine uygun olması gibi nedenlerle oldukça önemli hale gelmiştir. Bu çalışma; Mersin yerel yönetimlerinin gerçekleştirmiş olduğu rekreatif hizmet/ faaliyetler ve kent halkının rekreasyonel faaliyetlere olan yaklaşımlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışma toplamda 317 gönüllü katılımcıya uygulanmış olup kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği (RATE) kullanılmıştır. Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre; katılımcıların medeni durumları ile Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri "RATE" ölçek alt boyutlarından , "Fiziki İmkânlar" alt boyutu puan ortalamalarının bekarların (S.O.=180,64), evlilerden(S.O.=144,35) daha fazla yüksek puana sahip oldukları ve anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bir diğer bulguya göre "Sportif Çeşitlilik", "Konum" ve "Aktivite" alt boyutları ile eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken, "Personel" ve "Fiziki İmkânlar" alt boyutları ile eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yönetim, yerel yönetim, rekreasyon, rekreasyonel faaliyet

Author's	Name and Surname	Havva ÖRS		
	Student Number	19811701001		
	Department	Recreation Management		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	Mehmet DEMİREL.		
Title of the Thesis/Dissertation	Examination of Recreation Services in Local Governments and Approaches of Urban People to Recreational Activities: Example of Mersin Metropolitan Municipality			

ABSTRACT

In recent years, the idea of providing services from local and closest to the public has gained popularity. This situation increases the importance of local governments gradually. Local governments have become very important for reasons such as providing efficiency in resource use by providing public goods and services, reducing transaction costs and conforming the goods and services produced in the public sector to the preferences of the local people. This work; It was carried out in order to examine the recreational services/activities carried out by Mersin local governments and the approaches of the people of the city to recreational activities. The study was applied to 317 volunteer participants in total and convenience sampling method was used. Recreation Area Preference Factors Scale (RATE) was used as a data collection tool in the study. According to the findings obtained as a result of the research; the marital status of the participants and the Recreation Area Preference Factors "RATE" sub-dimensions, the "Physical Facilities" sub-dimension mean scores of singles (S.O.=180.64) were higher than married (S.O.=144.35) and there were significant differences. detected. According to another finding, while there was no significant relationship between "Sportive Diversity", "Position" and "Activity" sub-dimensions and educational status, it could be said that there was a significant differences between "Personnel" and "Physical Facilities" sub-dimensions and educational status.

Keywords: Administration, Local Administration, Recreation, Recreational Activit

İÇİNDEKİLER

TABLOLAR	
LİSTESİ.....	i
ŞEKİLLER	
LİSTESİ.....	ii
SİMGELER VE	
KISALTMALAR.....	iii
ÖNSÖZ VE	
TEŞEKKÜR.....	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	i
SİMGELER VE KISALTMALAR	ii
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR.....	iii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM YÖNETİM

1.1.Yönetim Kavramı	3
1.2. Yönetim Çeşitleri.....	3
1.2.1. Merkezi Yönetim	3
1.2.2.Yerel Yönetim.....	4
1.3. Yerel Yönetimlerin Tarihsel Gelişimi	6
1.4. Türkiye’de Yerel Yönetimler Tarihçesi.....	8
1.5.Yerel Yönetim Birimleri.....	11
1.5.1. İl Özel İdareleri.....	11
1.5.2. Belediyeler	12
1.5.2.1 Belediye Organları.....	13
1.5.2.2. Belediyelerin Görev Sorumlulukları.....	15
1.5.3.Köyler	17
1.5.3.1. Köy Yönetimi Organları	18
- 1.6. Yerel Yönetimlerde Büyükşehir Belediyesi	20
1.7. Büyükşehir Belediyeleri ve Sosyal Belediyecilik Anlayışı	21

1.8.Sosyal Belediyeciliğin Amaçları	22
---	----

İKİNCİ BÖLÜM

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ VE REKREASYON

2.1. Rekreasyon Kavramı.....	25
2.1.1.Rekreasyonun Sınıflandırılması.....	28
2.1.2.Rekreasyon Aktivitelerine Duyulan İhtiyacın Nedenleri.....	32
2.2.Rekreasyon Hizmetleri Sunan Kurum ve Kuruluşlardan Belediyelerin Önemi	35
2.3. Mersin Büyükşehir Belediyesi.....	41
2.3.1.Mersin Büyükşehir Belediyesi Rekreasyon Alan ve Hizmetleri	42

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

3.1.Araştırmanın Yöntemi	49
3.1.1.Araştırma Modeli	49
3.2. Veri Toplama Araçları ve Süresi	50
3.2.1. Kişisel Bilgi Formu.....	51
3.3. Veri Analizi.....	52

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4. Bulgular	53
-------------------	----

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA SONUÇ

5. Tartışma ve Sonuç	59
KAYNAKÇA	67
EK-1. Ölçek Formu	75

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 4.1. Katılımcıların Demografik Bilgiler Analizi Sonuçları.....	53
Tablo 4.2. Araştırmaya Katılan Bireylerin Rekreatyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği'ne Verdikleri Cevapların Sonuçları.....	54
Tablo 4.3. Cinsiyet Değişkenine Göre Rekreatyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği Alt Boyutlarının Dağılımına İlişkin Sonuçlar	55
Tablo 4.4. Yaş Değişkenine Göre Rekreatyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği Alt Boyutları Dağılımına İlişkin Sonuçlar	56
Tablo 4.5. Medeni Durum Değişkenine Göre Rekreatyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği Alt Boyutlarının Dağılımına İlişkin Sonuçlar.....	57
Tablo 4.6. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Rekreatyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği Araştırma Alt Boyutu Dağılımına İlişkin Sonuçlar.....	58

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1:.....

SİMGELER VE KISALTMALAR

TDK: Türk Dil Kurumu

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimi sürecimin başlangıcından bitim aşamasına kadar yanımda olan ve desteğini hiç esirgemeyen değerli tez danışmanım Doç.Dr. Mehmet Demirel'e saygılarımı ve sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Anketleri yapma ve özellikle analiz aşamasında hayatımda yerleri hep ayrı olan ve değerli vakitlerinden ayırıp yardımlarını esirgemeyen çok değerli arkadaşlarım Murat Alpaslan KADEROĞLU'na, Mizgin YAŞAR'a, Sude KILINÇ ve Nural CURA'ya desteklerinden dolayı çok teşekkür ederim.

Bu zorlu süreçte her daim yanımda duran, destekleyen ve hep destekçim olacak olan biricik aileme minnet ve teşekkürlerimi sunarım.

GİRİŞ

Devlete ait diğer kuruluşlar gibi yerel yönetimlerin de halk kesimlerince ilgi çekici bulunan rekreatif faaliyetleri desteklemesi ve vatandaşlara sunması gerekmektedir. Amerika’da eyaletler, kendilerine ait olan geniş arazi, arsa ve alanları kapsayan görüntüsü, tarihsel değeri ve estetik değeri yüksek, çevre ve doğa ile bütünleşmiş haldeki mekânları halkın hizmetine sunmuştur. Yerel yönetimler ise program ve hizmetleri halkın yaşadığı bölgelere götürmüştür. Bunlar “herkes için spor” ve diğer aktivitelerdir (Mobley, 2006).Belediyelerin sınırları içerisinde yaşamakta olan vatandaşların temel gereksinimleri dışında, onların boş zamanlarında rahatlamalarına yardımcı olarak veya durağan geçen zamanlarını değerlendirme olanağı verecek tesis ve mekânlar oluşturulması, bunların hizmetaçıkçası temel görevlerinden biridir. Birçok Avrupa ülkesinde spor yönetim sistemleri incelendiğinde, belediyelerin rekreatif faaliyetlerde yoğunlaştığı görülmektedir (Akdenk, 1989).Kişilerin fizyolojik gereksinimleri ve iş saatleri dışında kalan zaman diliminde dahil oldukları faaliyetler rekreasyon ile izah edilebilir. eğlencilen kavramı, genel olarak kişilerin serbest zamanlarını doldurma biçimleri ya da bu zaman diliminden sağlanan psikolojik ya da fizyolojik yararları ifade etmektedir (Karaküçük, 2016).

Bu çalışmada “Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Hizmetleri ve Kent Halkının Rekreasyonel Faaliyetlere Olan Yaklaşımlarının İncelenmesi: Mersin Büyükşehir Belediyesi Örneği” üzerine araştırma yapılarak, yerel yönetimler çatısı altında belediyelerin gerçekleştirdiği rekreasyonel hizmetler, kent halkının bu hizmetlerden yararlanma durumları, bu hizmetleri tercih etme amaçları açıklanmaya çalışılmıştır. Yapılan bu çalışmada yerel yönetimler, yerel yönetim kavramı, rekreasyon, rekreatif faaliyet ve kent halkının rekreasyonel faaliyetlere olan yaklaşımları kavramlarına yer verilmektedir. Gün geçtikçe önemi daha da artan ve geniş uygulama alanlarına sahip olan yerel yönetimler devletin hedeflerini gerçekleştirmek için kullandığı yönetim araçlarından biridir. Bu anlamda yerel yönetimlerin güçleri ve etkinlikleri, ülkedeki yönetim sistemiyle yakından alakalıdır. Kavramsal açıdan yerel yönetimler, merkez

yönetim dışında yerel bir topluluğun ortak gereksinimlerinin karşılanması için meydana getirilen, karar organlarını direkt olarak halkın seçtiği, özerk ve demokratik bir kurumsal örgütlenme modeli veya bir yönetim birimi olarak ifade edilebilir (Onar, 1966)

BİRİNCİ BÖLÜM

YÖNETİM

1.1.Yönetim Kavramı

Yönetim kavramı, bir amaç ya da amaçlar çerçevesinde iş bölümü ile dağılan insan gücünün bütün hale getirilmesi ve işlerin insanlar aracılığıyla yapılmasını içeren faaliyetlerin, bilinçli olarak güdümlenmesidir (Çoban,2002).

Başka kişilerin çalışmalarının bir amaca yönlendirilmesi olarak da ifade edilen (Erlaçın,1972) yönetim ile amaçlanan, gereksinim duyulan bazı hizmet ve ürünlerin üretilmesidir (Doğar,1997). Daha önceden saptanan amaçların, öngörülen nicelik ve niteliğe uygun biçimde geliştirilmesi de yönetimin amaçları arasında yer almaktadır (Başaran,1989).

1.2. Yönetim Çeşitleri

1.2.1. Merkezi Yönetim

Merkezi yönetim, ülke düzeyinde hizmetin eşit biçimde sunulmasında önemli bir sistemdir. Özellikle ulaşım, enerji, eğitim ve sağlık alanlarında kendini hissettirmektedir. Merkezi yönetim yaklaşımı bunun yanında bölgeler arasında oluşan dengesizliklerin giderilmesi bakımından da önem taşımaktadır (Ulusoy ve Tekin, 2001).

Geniş anlamda merkezi yönetim, bir ülkenin idari ve siyasi açıdan tek elden yönetimini ifade etmektedir. Devletlerin her birinde mevcut olan yasama, yürütme ve yargı unsurlarına ilişkin yetkilerin tamamı, yani tüm kamu gücü, merkezi bir otoritede toplanmakta ve merkezden bütün işlemler yürütülmektedir (Nadaroğlu, 1978). Merkezden yönetim, devlet denen tüzel kişilik içinde emir verme, karar alma, uygulamaya yönelik yetkinin devlet merkezinde toplanmasıdır. Bu sistemde merkezde yer alan memurlara çok daha geniş yetkiler verilmiştir ve alt kademede yer alan kişilerin takdir ve yetki hakları daha azdır (Kestane, 1996). Bu yönetim biçimi siyasi merkezden yönetim olarak da adlandırılmaktadır. Üniter devlet, siyasi

merkezde yönetim için uygun bir örnektir. Bu devlet yapısında bir tek yasama organı ve yargı sistemi bulunmaktadır. Bu sistemde, tüm bölgeler ve alt birimler merkezi hükümete bağlıdır ve hükümet tarafından atanan valiler, kaymakamlar veya diğer yetkililer aracılığıyla yönetilirler. Merkezi idare, yerel yönetimlerin faaliyetlerini denetleyerek politika belirleme, karar alma ve uygulama süreçlerinde etkin rol oynar.

1.2.2.Yerel Yönetim

Hızlı kentleşme, göç ve nüfusun hızlı artışı sonucunda şehirli nüfusu artan hizmet taleplerinin yanında teknolojik ilerlemeler sonucunda oluşan hizmet talepleri de yerel yönetim birimleri tarafından karşılanmaktadır. Bu da yerel yönetimlerin sahip olduğu önemi gün geçtikçe artıran bir durumdur. Hizmetlerin halka yerinden en yakın yönetim birimi tarafından sunulması dünya genelinde yaygın hale gelmiş olup bu durum da yerel yönetimlerin önem kazanmasını sağlamaktadır. Günümüzde yerel yönetimler, kamusal hizmet ve mal sunumu ile kaynakların etkin kullanımı, işlem maliyetlerinin azaltılması, kamuda üretilen hizmetlerin ve ürünlerin halk tercihleri doğrultusunda sunumu gibi sebeplerle önemlidir (Ulusoy ve Akdemir, 2007).

Yerel yönetimlerin resmi tanımı, bir devletin veya bölgesel yönetimin alt birimi olan, belirli bir alanda sınırlı sayıdaki politikaların belirlenmesi ve uygulanmasıyla görevli ve yetkili kılınmış bir kamu kuruluşu olarak ifade edilebilir. Ancak, yerel yönetimlerin basit bir tanımı da, yerel halkın kendi seçtiği organlar tarafından yönetilmesidir. Türkiye’de yerel yönetimler, belediyeler, il özel idareleri ve köy yönetimlerini içerir. Ancak genel olarak, Türkiye’de yerel yönetimler denildiğinde, kentlerin yönetimi ve belediyeçilik anlaşılır. Bu, kentsel bölgelerdeki yerel yönetimlerin daha gelişmiş ve kapsamlı olduğu anlamına gelir. Belediyeler, yerel halkın seçtiği organlar tarafından yönetilen ve kentsel alanlarda hizmet veren yerel yönetimlerdir. Belediyeler, altyapı hizmetleri, çevre düzenlemesi, ulaşım, eğitim, kültür, sosyal hizmetler ve daha birçok konuda yerel halkın ihtiyaçlarını karşılamak için çalışır. Belediyeçilik, yerel yönetimlerin kentlerin gelişimini planlaması, yönetmesi ve halkın refahını artırması amacıyla uygulanan bir anlayıştır. (Erten,1999).

Parlak ve Ökmen tarafından yapılan tanıma göre, yerel yönetimler “belirli bir coğrafi alanda yaşayan yerel topluluğun bireylerine, kendilerini en çok ilgilendiren konularda hizmet üretmek amacıyla kurulan kuruluşlardır.” Bu yerel yönetimler, yerel topluluğun seçtiği karar organları tarafından yönetilir ve belirlenmiş görevlere ve yetkilere, özel gelirlere, bütçeye ve personele sahiptir. Ayrıca, yerel yönetimler kendi örgütsel yapısını kurabilir ve merkez yönetimiyle ilişkilerinde idari özerklikten yararlanabilirler (Parlak, Ökmen, 2015).

İdarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi esasına göre 1876 Anayasası dâhil diğer bütün anayasalar, yerel yönetimlerle ilgili hükümlere ve ilkelere yer verilmiştir. Ülkemizde, “il özel idaresi”, “belediye ve “köy” olmak üzere üç türlü yerel yönetim birimi bulunmaktadır (Eryılmaz,2010).

Yerel yönetimler, kurulduğu yöredeki halkın gereksinim ve beklentilerinin karşılanması amacı ile kurulmaktadır. Genel itibarıyla yerel yönetimlerin üç kapsamda oluşturulduğu ifade edilebilir: bireylerin temel haklarını kullanmalarını olanaklı hale getirmek, etkinliğin sağlanması ve demokrasinin gerçekleştirilmesi (Yıldırım, 2016).

Yerel yönetimler bir kentte yaşamakta olan halkın ortak gereksinimlerinin giderilmesi, kamu hizmetlerinin verim ve etkinlik düzeyinin artırılması, sunulan hizmetlerle halkın memnuniyetinin sağlanması ve bunun artırılması için meydana getirilen kamusal oluşumlar olarak ifade edilebilir. 1982 Anayasası madde 127’ye göre (<https://www.tbmm.gov.tr>, 20.10.2017);

- Toplum yararının gözetilmesi,
- Yerel gereksinimlerin gerektiği gibi karşılanması,
- Kamu görevlerinde birlik sağlanması,
- Yerel hizmetlerde idari bütünlük ilkesine uygun hareket edilmesi.

Yerel yönetimler halkın gereksinimlerinin ve taleplerinin karşılanmasının muhatabı olan kuruluşlar oldukları için Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisinden yararlanarak halkın temel gereksinimleri şöyle oluşturulabilir (Bölükbaşı ve Çakmur, 2010);

- Temel altyapı hizmetleri, temizlik, kanal, yol, su ve çevre düzenlemeleri,

- Çevre, konut, genel güvenlik, yaşanabilir çevre yaklaşımının hayata geçirilmesi,
- Sosyal alandaki gereksinimler için eğlence alanları, parklar, sanatsal ve kültürel hizmetlerin sunumu,
- Toplumsal alanda uzlaşma, sosyal yardımlaşma, eğitim vb. unsurlar çerçevesinde kent bilincinin desteklenmesi.

Son yıllarda, hizmetlerin yerinden ve halka en yakın yönetim birimlerince yerine getirilmesi fikri popülerlik kazanmaktadır. Bu durum, yerel yönetimlerin önemini giderek artırmaktadır. Yerel yönetimler, kamusal mal ve hizmet sunumuyla kaynak kullanımında etkinlik sağlama, işlem maliyetlerini azaltma ve kamu sektöründe üretilen mal ve hizmetlerin yerel halkın tercihlerine uygun olması gibi nedenlerle oldukça önemli hale gelmiştir.

➤ Yerel Yönetimlerin Özellikleri

Yerel yönetimler verdikleri hizmetler çerçevesinde belli özelliklere sahiptir (Şentürk, 2006).

- Ortak ve yerel gereksinimlerin karşılanması ile görevlidirler
- Karar organları seçimle belirlenmektedir
- Yetki ve görevler kanunla belirlenmektedir
- Özel gelir ve personel mevcuttur
- Kararlar üst makamın onayına tabi değildir.

Yerel yönetimler verdikleri hizmetler ile katılımcıların beceri ve bilgisini artırmak, katılımcılar arasında fırsat eşitliği sağlamak, şehirde yaşayanların refahının geliştirilmesini sağlamak gibi amaçlara sahiptir.

1.3. Yerel Yönetimlerin Tarihsel Gelişimi

Antik çağda belirli bir coğrafyada bir arada yaşamakta olan insanların toplum içindeki en küçük yönetsel birimleri demokratik “site”ler iken Roma Dönemi’nde bazı siyasi ve yerel yetkileri olsa da daha ziyade yönetsel yetkilerden faydalanan “municipe”ler, Antik Yunan’da ise “polis” adı verilen ve ideal toplum oluşturma amacına sahip olan şehir devletleri, günümüzdeki yerel yönetim birimlerinin ilk

örnekleri olarak ifade edilebilir (Keleş, 2012). Günümüzde, yerel yönetimler bir ülkenin yönetim sisteminin önemli bir parçası olarak kabul edilir. Yerel yönetimler, yerel halkın ihtiyaçlarını karşılamak, yerel kalkınmayı desteklemek, yerel düzeyde hizmet sunmak ve yerel demokrasinin işleyişini sağlamak gibi görevleri üstlenirler. Yerel yönetimler, yerel meclisler, belediyeler, ilçeler ve diğer yerel düzeydeki kurumlar aracılığıyla faaliyet gösterirler.

Yerel yönetimlerin kökeni hakkında farklı bakış açılarının bulunmasıyla birlikte, genellikle bu teşlikatların 10 yüzyıldan beridir Avrupa'nın farklı yerlerinde kurulan "commun" idarelerine dayandığı kabul edilmektedir (Köse, 2004).

İlk kez kendi kendini yöneten küçük toplumlarda ortaya çıkmış olan bu birimler, ortaçağ Avrupa'sında merkezi devletleri zayıflatmış ardından piskoposlar ve sonrasında halktan veya senyörlerden mücedele sonrası kazanılan beraatle, kendi kendilerini yöneten birimler haline gelmişlerdir. (Görmez, 1997).

Ortaçağ Avrupa'sında farklı özelliklerde ve zamanlarda ortaya çıkmış komünlerin bazı ortak özellikleri, siyasi, askeri,hukuki ve idari özerkliğe sahip olmalarıdır. Ortaya çıkmalarındaki en önemli etken, güçlü merkezi bir otoritenin olmaması ve bu sebepten şehirlerin ekonomik açıdan gelişmeleri olmuştur.Bu vakit bounca kentler, yerel hizmetlerin üstesinden gelebilecek güce ve imkana sahip olmuşlardır. Kutsal Roma-Germen İmparatorluğunun ve Papalığın otoritesi, komün kentlerin giderek genişlemesiyle zamanla azalmıştır ve kontrol edilmesi güçleşmiştir. (Dursun, 1998).

Fakat, burjuva sınıfının gelişmesi, merkezi idare kadar yerel yönetimler üzerinde de önemli farklılıklara sebep olan sosyo-ekonomik ve kültürel dönüşümlere sebep olmuştur. Sonrasında aile oligarşileri tekeli şehir yönetinine başlamıştır. Şehirlerin vatandaşlarının anayasal güvence yerine sözleşmeler ile yapılandırılması, özgür şehir yönetimlerini güçlü monarşilere karşı savunmasız kılmış ve 14.

Yüzyıldan bu yana monarşik idareler her yerde yeni belediyelerin bazı önemli imtiyazlara ilişkin hak ve yetkilerine son vermeye başlamıştır (Köse, 2004).

Monarşik yönetimler altında merkezi idarelerin tekrardan güçlenmesi ve 17. Ve 18. yüzyıldan bu yana ‘ulus devleti’ kavramının doğması ile özerk bölgelerin imtiyazları ortadan kaldırılarak yerel yönetimlere, bir kamu yönetimi örgütü ve merkezi yönetimin alt birimlerinden biri olma statüsü vermiştir (Ersöz, 2000).

Kısacası yerel yönetimlerin Batı Avrupa’da uzun bir tarihe sahip olması, krallıklara cumhuriyetlere ve olası devrimlere rağmen istikrarlı biçimde var olmuşlardır. Yukarıdan aşağı olmasının aksine toplumsal gelişimin sonucu olarak aşağıdan yukarıya seyretmiştir. Bu sayede demokrasinin güçlenmesi ve batı demokrasisinin vazgeçilmez kurumları haline gelmiş olması yerel yönetimler sayesinde gerçekleşmiştir (Köse, 2004).

Batılılaşma eğiliminin veya sömürgeci ilişkilerin örneği olarak bu kurumlara yer verilirken, az gelişmiş ülkelerde yerel yönetim düşüncesi tam olarak oturmamıştır. ‘Batılı toplumların yerel yönetimi doğal bir şekilde ortaya çıkmış olması ve gelenek haline dönüşmesi, doğulu toplumlarla kıyasladığımızda doğuda yerel yönetimlerin toplumun ürünü olmadığını ve batıya göre yapay kaldığını gözlemleyebiliriz’ (Güler, 1998). Bu sebepten dolayı da yerel yönetim kurumları ekonomik, siyasi ve yönetsel açıdan güçsüz kalmışlardır. (Köse, 2004).

1.4. Türkiye’de Yerel Yönetimler Tarihçesi

Tanzimant döneminde ortaya çıkmış modern yerel yönetimleri Türk Yönetim Tarihinde gözlemek mümkündür. (Ortaylı, 1995). Merkez tarafından görevlendirilen görevlilerce geleneksel Osmanlı şehir yönetimi sağlanırdı. Genelde kadılar bu iş için yükümlülerdi. Kadıların şehir hizmetlerini yürütmesi dışında vakıflar da bu iş için önemli bir konumdaydılar. Vakıflar şehir yönetiminden ziyade hastane, mektep, misafirhane, yurt, kütüphane, aşevi, sebil ve sosyal yardım gibi hizmetlerle katkı sağlardı. Vakıflar, belediyelerin kurulmasından sonra bile bazı hizmetleri bu zamana kadar sürdürmeye devam etmişlerdir. (Eryılmaz, 1997).

Tanzimat’la birlikte başlayan modernleşme ve batılılaşma uğraşları ile birlikte yerel yönetimlerde de önemli değişiklikler baş göstermiştir. Muhassıllık Meclisleri, vergilerin düzenli biçimde toplanmaması sonucu yerel yönetimlerle ilgili yapılan ilk düzenleme olmuştur. Bu meclisler yerel seviyede vergileri toplayıp, masrafları düşükten sonra geri kalan kısmı merkeze iletmekle görevlendirilmişlerdi. Bu meclisler sonrasında kurulacak yönetim meclislerine örnek olmuşlardır (Ortaylı, 1985).

İlk belediye 1855 yılında Fransa’daki komünler örnek alınarak kurulmuştur. Şehir ihtiyaçlarını, yol ve kladırım işlerini yerine getirmek amacıyla kurulmuş bu belediyenin adı Şehremanetidir ve şehrin temel hizmetleri için kurulmuştur.(Dursun, 1998). Ne yazık ki ekonomik sorunlar veya görevli kişi yetersizliğinden ötürü Şehremaneti modern belediyecilik için iyi bir başlangıç yapamamıştır. Yabancı nüfusun yoğun olduğu Galata ve Beyoğlu semtlerini de kapsayan modern belediye hizmetlerinin görülmesi amacıyla Osmanlı Hükümeti, Altıncı Daire-i Belediye’yi kurdu. Cumhuriyet dönemine kadar başarısını sürdürebilmiş olan Altıncı Daire-i Belediye bunu kendisine ayrılan ayrıcalıklı bütçeye borçluydu. Ancak Altıncı Daire-i Belediyeyi örnek alarak kurulan diğer belediyeler bu kadar başarılı olamamıştır. (Ortaylı, 2000)

1864 Vilayet Nizamnamesi’nin kabulü ile İstanbul dışındaki taşra kentlerde modern belediye örnekleri görülmeye başlanmıştır. Sonrasında 1870 Tarihli İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesi ile de Vilayet, Sancak ve Kaza merkezlerinde birer belediye teşkilatı kurulacağı kararı verilmiştir. 1876 Anayasa’sının kabulüyle İstanbul’daki ve taşradaki belediyelerin seçimle işbaşına gelecek meclisler tarafından yönetilmesi kabul edilmiştir (Aytaç, 1998).

İstanbul’da bulunan mevcut belediyelerin yapısının korunumu 1877 tarihinde çıkarılan Dersaadet Belediye Kanunu sayesinde olmuştur.Belediye yapısında önemli farklılıkların yaşanması 1912’de çıkan “Dersaadet Teşkilat-ı Belediyesi Kanun-u Muvakkat” ile nüksetmiştir. Bu kanun ile belediye şubeleri, belediye dairelerinin

yerini aldı. Şehremaneti yerine de belediye encümeni kuruldu. Bu durum 1930 yılında çıkarılan Belediye Kanunu'na kadar devam etti (Eryılmaz, 2000). Osmanlı döneminde belediyecilikte yapılan bu düzenlemeler daha çok şehrin bayındırlığı ve hizmetlerin yürütülmesine yönelik bir takım düzenlemeleri ve kurumsallaşmayı içermekteydi (Ertaş, 2016).

1864 yılında Vilayet nizamnamesi sayesinde eyalet sistemini yerini vilayet sistemine bırakmasıyla birlikte il özel yönetimlerinin temeli atılmıştır. Bu durumda meclis-i umuminin başkanlık görevi valiye atanmıştır. (Hakyemez, 1998). İl özel idareleriyle ilgili önemle düzenlemeler, 1913 yılında kabul edilen İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanunu Muvakkat ile gerçekleşmiştir. İllerdeki genel yönetimler bu kanunun ilk 74 maddesi ile düzenlenmiştir, 74. maddesinden sonrasında ise il özel yönetimleri içindir. Daha sonra il özel idareleri ile ilgili 1987 yılında 3360 sayılı yasa kabul edilmiş ve bu yasa 1913 yılında çıkarılan İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanunu Muvakkat' a bazı yeni hükümler getirmiştir. Son olarak da yerel yönetimler reformları çerçevesinde yapılan düzenlemeler ışığında 2005 tarihinde 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu çıkarılmıştır. Bu yasanın getirilmesi ile en önemli yenilik valinin il genel meclisi başkanlığı görevi son bulmuştur (Hakyemez, 1998).

Türkiye'de büyükşehir belediyeleri ile ilgili yapılan ilk yasal düzenleme 1982 Anayasası'nın 127 maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alır. Buna göre, "mahalli idarelerinin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir. Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirilebilir" (www.tbmm.gov.tr 01.03.2016). Daha sonra, 1984 yılında çıkarılan 3030 sayılı Büyükşehir Belediyesi Yasası ile büyükşehir belediyelerinin kuruluş, görev ve yetkilileri düzenlenmiştir. Bu yasaya uygun olarak birden çok ilçeye sahip olan Ankara, İstanbul, İzmir'de büyükşehir belediyeleri kurulmuştur (www.tbmm.gov.tr, 19.03.2016). 2004 yılına kadar yürürlükte kalan 3030 sayılı yasaya ek olarak çıkarılan kanun hükmünde kararnameler ile yerel yönetim sistemimize on üç tane yeni büyükşehir belediyesi dâhil edilmiştir.

2004 yılında çıkarılan 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu 3030 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nu yürürlükten kaldırmıştır. Bu yasayla büyükşehir belediyelerinin görev, yetki ve sorumluluklarında değişiklikler yapılmıştır. 2012 tarihinde çıkarılan 6360 sayılı ‘‘On üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’’ ile birlikte ülkemizde on altı olan büyükşehir sayısı önce yirmi dokuza daha sonra Ordu ilinin de büyükşehir yapılmasıyla birlikte otuza yükselmiştir (www.resmigazete.gov.tr, 20.03.2016).

Köy yönetimleri Türkiye’de Tanzimat Dönemi öncesinde ortaya çıkmış olan ilk yerel yönetim birimleridir. Bu, bir arada yaşama gereksiniminin getirisidir. 1829’da muhtarlıklar kurulmuştur. 1858’de Osmanlı Devleti’nde idari reformlar çerçevesinde mülki idare bölümlenmesi gerçekleştirilmiş, kaza, liva, sancak, köyler olarak yeniden düzenleme yapılmıştır. Böylelikle ilk kez köyler yerel bir idari birim olarak düzenlenmiştir (Kavruk, 2004). 1864 Vilayet Nizamnâmesi ile köy yönetimleri düzenlenmiş ve 442 Sayılı Köy Kanunu çerçevesinde sorumluluk ve görevlerini yerine getirmektedir (Ertaş, 2016).

1.5.Yerel Yönetim Birimleri

1.5.1. İl Özel İdareleri

İl özel idaresi, “il” denilen idari coğrafyada faaliyet gösteren bir yerel yönetim birimidir (Eryılmaz 2010). Bir ülkede yer alan her bir ilde yer alan ilk örgütünden ayrı biçimde kendi karar organı, bütçesi ve tüzel kişiliği bulunmakta olup il sınırları içinde mevcut olan yerel hizmetlerin gerçekleştirilmesi amacıyla kurulmuşlardır (Aydın 2011).

İl Özel İdareleri’ne yönelik ilk uygulamalar 1864 Vilayet Nizamnâmesi’ne dayanmaktadır. İl Özel İdareleri’ne ilişkin olarak yapılan son düzenleme 2004’te başlatılan kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması bağlamında 22 Şubat 2005’te kabul edilen 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ile mümkün olmuştur. söz konusu kanun halen yürürlükte olup buna göre il özel idaresi; halkın yerel ortak niteliğe

sahip olan gereksinimlerini karşılamak için kurulan, seçmenlerce seçilmek suretiyle karar organı meydana getirilen mali ve idari özerkliğe sahip olan kamu tüzel kişileridir. Söz konusu kurumların temel organlarını ilk genel meclisi, il encümeni ve vali meydana getirmektedir. İl Özel İdareleri aynı zamanda il kurulmasına ilişkin kanun ile kurulmakta, ilin kaldırılması ile tüzel kişiliği son bulmaktadır. İlk Özel İdareleri'nin yetki ve görevleri şöyle sıralanmaktadır:

- Gençlik ve Spor Bakanlığı, tarım, sanayi ve ticaret; Belediye sınırları il sınırı olan Büyük Şehir Belediyeleri hariç ilin çevre düzeni planı, toprağın korunması, bayındırlık ve iskân, sanat, kültür, sosyal hizmet ve yardımlar, turizm, erozyonun önlenmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları, yoksullara mikro kredi verilmesi; ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer gereksinimlerinin karşılanmasına yönelik hizmetleri il sınırları içinde,
- İmar, katı atık, kanalizasyon, su, yol, çevre, acil yardım ve kurtarma(...);ağaçlandırma, orman köylerinin desteklenmesi, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetler (5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu).

1.5.2. Belediyeler

Genel olarak belediyeler, ortak yerel ihtiyaçların giderilmesi için meydana gelen kurumlardır. 1982 Anayasası'nda belediyeler, “Mahalli idareler, il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir” olarak tanımlanmaktadır (Çoban, 2002).

Belediyeler ile ilgili olarak Türkiye’de çıkarılan ilk kanun, 1930 yılında kabul edilen 1580 Sayılı Belediye Kanunu olup bu kanun 75 yıl süresince yürürlükte kalmıştır. Bu süre boyunca 1580 Sayılı Kanun üzerinde birtakım değişiklikler yapılmıştır.

1.5.2.1 Belediye Organları

5392 Sayılı Belediye Kanunun belediye organlarındaki 3360 sayılı eski mevzuattaki düzenlemeyi muhafaza ederek temel karar verici organlarını belediye meclisi ve belediye encümeni olarak ve yürütücü olarak belediye başkanlığı olarak belirlemiştir (Keleş,2009).

a. Belediye Meclisi

Belediye meclisi, belediye tüzel kişiliğinin en büyük ve temel karar organıdır ve çoğulcu-demokratik bir yapıya sahiptir. Meclis üyeleri, yüzde onluk barajlı nispi temsil esasına göre doğrudan yerel halk tarafından seçilir. Meclis, kararların büyük çoğunluğunu, herhangi bir makamın onayına ihtiyaç duymadan uygulayabilir. Büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediyesine bağlı ilçe veya diğer ilk kademe belediyelerin meclis üyelerinden oluşur. Bu konuda önceki (3030) ve yeni (5216) büyükşehir belediye kanunları arasında önemli bir fark bulunmamaktadır. İlçe ve ilk kademe belediye meclis üyelerinin beşte biri, seçiliş sırasına göre büyükşehir belediye meclisi üyesi olurlar. Ayrıca, ilçe ve ilk kademe belediye başkanları da büyükşehir belediye meclisinin doğal üyeleri arasındadır. Büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediyesinin stratejik kararlarını alır, bütçeyi onaylar, önemli projeleri değerlendirir ve denetim görevini yerine getirir. Meclis, yerel halkın çeşitli temsilcilerini bir araya getirerek demokratik bir karar alma sürecini yansıtır. Bu şekilde, belediye meclisi yerel demokrasinin temel taşıdır ve yerel halkın belediye yönetimine katılımını sağlar. Meclis üyeleri, seçimle gelmiş oldukları için yerel halkın taleplerini ve ihtiyaçlarını temsil etme sorumluluğuna sahiptir. Belediye meclisi, yerel yönetimin demokratik, şeffaf ve hesap verebilir bir şekilde işlemesini sağlar ve belediyenin politika ve projelerinin oluşumunda önemli bir rol oynar. (Eryılmaz, 2005).

b. Belediye Encümeni

5393 Sayılı Belediye Kanunu madde 33'e göre belediye encümeni hem bir karar organı hem de bir uzmanlık organıdır. Belediye encümeni, belediye meclisi tarafından seçilen veya atanan bir grup üyeden oluşan bir organdır. Belediye encümeni, belediye başkanının yardımcılarında oluşur ve belediye başkanı tarafından başkanlık edilir. Belediye encümeninin görevleri şunları içerir:

- İdari İşlerin Yürütülmesi: Belediye encümeni, belediye yönetimiyle ilgili idari işlerin yürütülmesinden sorumludur. Belediye başkanı ile birlikte, belediye hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesini sağlar.
- Karar Alma: Belediye encümeni, belediye meclisinin aldığı kararları uygular ve belediye hizmetlerine ilişkin kararlar alır. Belediye encümeni, acil durumlarda veya meclis toplantılarının yapılamadığı durumlarda hızlı kararlar alabilir.
- Bütçe Hazırlığı: Belediye encümeni, belediye bütçesinin hazırlık sürecinde aktif rol oynar. Belediye meclisi tarafından belirlenen hedefler doğrultusunda bütçe önerilerini değerlendirir, düzenler ve belediye meclisine sunar.
- Kamu İhaleleri: Belediye encümeni, kamu ihale süreçlerini yönetir. Kamu ihale yasalarına uygun olarak, belediye hizmetleri için mal ve hizmet alımlarının, ihale sürecinin ve sözleşmelerin düzenlenmesinin denetimini yapar.
- Personel İşleri: Belediye encümeni, belediye personeliyle ilgili işleri yönetir. Personel alımı, atama, terfi, disiplin işlemleri ve personel politikalarının oluşturulması gibi konuları ele alır.
- Mali İşlerin Denetimi: Belediye encümeni, belediyenin mali işlerini denetler ve mali hesapların doğruluğunu sağlar. Gelir ve giderlerin izlenmesi, mali raporların düzenlenmesi ve denetlenmesi gibi finansal konulara odaklanır (Ulusoy ve Akdemir, 2010).

Belediye Encümeni, belediyenin günlük işleyişi ve kararlarının hızlı bir şekilde alınması için önemli bir rol oynar. Halka hizmet etmek, kaynakların etkin ve

verimli kullanımını sağlamak, belediyenin faaliyetlerini planlamak ve uygulamak gibi önemli sorumlulukları vardır.

c. Belediye Başkanı

Belediye başkanı, belediyenin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisi olarak görev yapar. Türkiye'de belediye başkanları genellikle tek seçim çevreli dar bölge sistemiyle çoğunlukla seçilir. Bu sistemde, adaylardan en çok oy alan aday belediye başkanı olarak görev yapmaya hak kazanır. Belediye başkanı, görev süresi boyunca siyasi parti organlarında aktif görev alamaz ve denetim organlarında yer alamaz. Bu kural, başkanın bağımsız ve tarafsız bir şekilde belediye yönetimini sürdürmesini ve siyasi çıkarlardan etkilenmemesini sağlamak amacıyla konulmuştur. Ayrıca, belediye başkanı profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz veya yönetiminde yer alamaz. Bu kural, başkanın belediyenin kaynaklarını tarafsız bir şekilde kullanmasını ve çıkar çatışmalarının önüne geçilmesini hedefler. Bu kurallar, belediye başkanının siyasi ve idari bağımsızlığını korumayı amaçlayarak belediye yönetiminin etkinliğini ve tarafsızlığını sağlamaya yöneliktir. (Azaklı ve Özgür 2005).

1.5.2.2. Belediyelerin Görev Sorumlulukları

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 14. Maddesinde belediyelerin görevleri şu şekilde sıralanmıştır (www.mevzuat.gov.tr, 26.03.2016):

1. İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı hizmetleri belediyelerin sorumluluğundadır. Belediyeler, şehirlerin alt yapı sistemlerini planlar, inşa eder ve bakımını yaparlar.

2. Coğrafi ve kent bilgi sistemleri, belediyelerin yönetiminde olan veri tabanlarını ve harita sistemlerini kapsar. Bu sistemler, şehir planlaması ve kaynak yönetimi gibi konularda önemli bir rol oynar.
3. Çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık yönetimi, belediyelerin çevre koruma ve temizlik hizmetlerini kapsar. Belediyeler, çevrenin korunması, temizlik faaliyetleri ve atık yönetimi konularında çalışmalar yapar.
4. Zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans hizmetleri, belediyelerin güvenlik ve acil durum müdahale hizmetlerini içerir. Belediyeler, vatandaşların güvenliğini sağlamak ve acil durumlara müdahale etmek amacıyla bu hizmetleri yürütür.
5. Şehir içi trafik düzenlemesi, belediyelerin şehir içi trafiği yönetme ve düzenleme sorumluluğunu içerir. Belediyeler, trafik akışını kontrol etmek, trafik güvenliğini sağlamak ve şehir içi ulaşımı planlamak için çalışır.
6. Defin ve mezarlıkların yönetimi, belediyelerin cenaze hizmetleri ve mezarlık yönetiminden sorumlu olduğu alandır. Belediyeler, defin işlemlerini düzenler ve mezarlıkların bakımını yapar.
7. Ağaçlandırma, park ve yeşil alanların oluşturulması ve bakımı, belediyelerin çevre düzenlemesi ve yeşil alanların oluşturulması görevini kapsar. Belediyeler, şehirlerde ağaçlandırma çalışmaları yapar, parklar ve yeşil alanlar oluşturur ve bakımını sağlar.
8. Konut politikası ve hizmetleri, belediyelerin konut sorunlarına çözüm bulma ve konut politikalarını geliştirme görevini içerir. Belediyeler, konut projeleri geliştirir ve vatandaşlara uygun konut imkanları sunar.
9. Kültür ve sanat, turizm, tanıtım, gençlik ve spor hizmetleri belediyelerin kültür, turizm, gençlik ve spor alanlarında faaliyet gösterdiği alanları kapsar. Belediyeler, kültürel etkinlikler düzenler, turizm faaliyetlerini destekler ve gençlik ve spor alanında hizmetler sunar.
10. Orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtlarının yönetimi ve desteklenmesi, belediyelerin öğrenci yurtlarının yönetiminden ve desteklenmesinden sorumlu olduğu alandır. Ancak Sayıştay denetimine tabi şirketlerin yapım, bakım ve onarımı ile tefrişi bu kapsamın dışındadır.

11. Sosyal hizmetler ve yardım faaliyetleri, belediyelerin sosyal yardım ve destek hizmetlerini yürüttüğü alandır. Belediyeler, ihtiyaç sahiplerine yardım sağlar, sosyal projeler ve programlar yürütür.
12. Nikah kıyma işlemleri, belediyelerin nikah törenlerini düzenleme ve nikah işlemlerini gerçekleştirme sorumluluğunu içerir.

1.5.3.Köyler

Türkiye'de 18 Mart 1924 tarihinde kabul edilen 442 Sayılı Köy Kanunu hala yürürlükte bulunmaktadır. Bu kanun, köylere tüzel kişilik tanıyarak köylerin kendi yerel yönetimlerine sahip olmalarını sağlamıştır. Ancak, 2012 yılında çıkarılan Büyükşehir Belediyesi Yasası ile birlikte, büyükşehir statüsü kazanan illerde köylerin tüzel kişiliği kaldırılarak mahalle statüsüne dönüştürülmüştür. Büyükşehir Belediyesi Yasası ile köylerin mahalle statüsüne geçirilmesi, büyükşehirlerdeki yerel yönetim yapısını değiştirmeyi hedeflemiştir. Bu yasa ile köylerin tüzel kişilikleri kaldırılmış ve büyükşehir belediyesi sınırları içinde mahalle olarak kabul edilmeye başlanmışlardır. Bu sayede, büyükşehir belediyesi altında daha merkezi bir yönetim yapılanması oluşturulmuştur. Büyükşehir Belediyesi Yasası'nın çıkarılmasıyla birlikte, Türkiye'deki köy sayısı da azalmıştır. Bu yasa öncesinde ülkede yaklaşık 34.400 köy bulunurken, yasanın uygulanmasıyla birlikte köylerin sayısı 18.335'e düşmüştür. Bu değişiklikle birlikte köyler mahalle statüsüne geçmiş ve büyükşehir belediyesi yönetimine dâhil edilmiştir (www.e-icisleri.gov.tr, 28.03.2016).

Köy yönetimi, köyü ilgilendiren bazı yerel hizmetleri yerine getirir. Köy Kanunu'na göre köye ait işler iki grupta toplanmaktadır. Birinci grup "zorunlu" işlerden oluşur ve sağlık, eğitim, temizlik, bayındırlık ve tarım gibi konuları içerir. İkinci grup ise "isteğe bağlı" işlerdir ve köyde çamaşırlık, hamam, pazar ve çarşı yeri açmak gibi işleri kapsar (Tortop ve ark., 2008:424; Aydın, 2011:199).

1.5.3.1. Köy Yönetimi Organları

- **Köy Derneği**

Köy derneği, köyde yaşayan tüm seçmenlerin bir araya gelerek oluşturduğu bir kuruldur. Köy derneği, köylülerin doğrudan yönetime katılımını sağlar. Bu model, doğrudan demokrasinin yerel yönetimlerde uygulandığı ve ilk uygulamalardan biridir. (Kavruk,2004). **İhtiyar Meclisi**

İhtiyar meclisi, belediye encümeni gibi iki farklı türden üyeden oluşur. Bu üyelerin bir kısmı "Seçilenler" ve diğer kısmı "Doğal" üyelerdir. Seçilenler, köy derneği tarafından beş yıl süreyle seçilirler. Bu seçimde aday olma yöntemi bulunmamaktadır ve siyasi partiler aday gösteremezler. Üye sayısı, köyün nüfusuna bağlı olarak belirlenir. 1000'den az nüfusa sahip köylerde 8 üye, daha fazla nüfusa sahip köylerde ise 12 üye bulunur. Bu üyelerin yarısı asil, yarısı yedek üye olarak belirlenir. Seçimlerde en çok oy alanlar arasından asil ve yedek üyeler belirlenir. Seçimler beş yılda bir düzenlenir. (Kavruk,2004).

- **Görev ve Sorumlulukları;**

İhtiyar Meclisi, genellikle bir toplum, dernek veya kuruluşun yönetiminde yer alan bir organ veya bir komitedir. Görev ve sorumlulukları, kuruluşun belirlediği kurallar ve yönetmelikler çerçevesinde belirlenir. İhtiyar Meclisi'nin genel olarak aşağıdaki görev ve sorumlulukları bulunabilir:

- Danışma ve karar alma: İhtiyar Meclisi, kuruluşun karar alma süreçlerinde önemli bir rol oynar. Üyeler, toplum veya kuruluşla ilgili konular hakkında fikirlerini paylaşır, danışmanlık yapar ve kararlar alır. Meclis, üyelerin deneyimlerine ve bilgilerine dayanarak yönetim için stratejik tavsiyelerde bulunabilir.
- Denetleme: İhtiyar Meclisi, kuruluşun faaliyetlerini denetler ve yönetimin etkinliğini değerlendirir. Finansal durumu, projelerin

ilerleyişini ve diğer önemli hususları gözlemleyerek, kuruluşun sorumluluklarını yerine getirdiğinden emin olur.

- Yönetim ve liderlik: İhtiyar Meclisi, kuruluşun genel yönetimini destekler ve liderlik yapar. Stratejik planlamada rol alır, politika ve prosedürleri belirler ve kuruluşun misyonu ve değerleri doğrultusunda ilerlemesini sağlar.
- Temsil: İhtiyar Meclisi, kuruluşun veya toplumun dışarıya karşı temsilcisi olarak hareket eder. İhtiyar Meclisi üyeleri, toplumun çıkarlarını savunur, ilişkileri yönetir ve kuruluşun itibarını korur.
- Uyum ve uyum sağlama: İhtiyar Meclisi, kuruluşun belirlediği politika ve kurallara uyumu sağlar. İç ve dış ilişkilerde uyumlu bir çalışma ortamı oluşturur ve kuruluşun hedeflerine ulaşması için uygun bir çerçeve sağlar.
- Risk yönetimi: İhtiyar Meclisi, kuruluşun risklerini belirler, analiz eder ve yönetir. Finansal riskler, hukuki riskler ve diğer önemli konular üzerinde çalışarak kuruluşun sürdürülebilirliğini sağlar (Ökmen ve Parlak, 2008).

- **Muhtar**

Muhtar, bir mahalle veya köyün yerel yönetiminde seçimle göreve gelmiş olan kişidir. Muhtarlar, yerel düzeyde halkın temsilcisi olarak görev yaparlar ve mahalle veya köy sakinlerinin çeşitli ihtiyaçlarını karşılamakla sorumludurlar. Köy yönetiminin başı muhtardır; köy derneği tarafından seçilir. Muhtarlar, yerel düzeyde halkın taleplerini dinleyerek, mahalle veya köydeki yaşam kalitesini artırmaya çalışan önemli kamu görevlileridir. Görevleri, mahalle veya köyün ihtiyaçlarını karşılamak, halkın refahını ve huzurunu sağlamak ve toplumun birlik ve dayanışmasını güçlendirmektir.(Göküş ve diğerleri, 2013)

- 1.6. Yerel Yönetimlerde Büyükşehir Belediyesi

Büyükşehir belediyesi, il sınırları içindeki geniş bir coğrafi alanı yönetmekle görevlidir. Bu görev kapsamında, alt yapı hizmetleri, ulaşım, çevre koruma, kentsel dönüşüm, imar planlaması gibi birçok önemli alanı yönetir. Ayrıca, sağlık hizmetleri, eğitim, kültür, turizm gibi sosyal ve kültürel alanlarda da faaliyet gösterir. Büyükşehir belediyesi, diğer ilçe belediyeleriyle iş birliği içinde çalışarak, kentteki altyapı, yol, su, kanalizasyon gibi hizmetlerin planlanması, yapımı ve sürdürülmesinden sorumludur. Büyükşehir belediye başkanı, büyükşehir belediye meclisi üyeleri tarafından seçilir. Büyükşehir belediyesi, kentteki yerel yönetim hizmetlerinin koordinasyonunu sağlar ve kaynakların adil bir şekilde dağıtılmasını amaçlar. Aynı zamanda, büyükşehir belediyesi, yerel yönetimler arasında iş birliği ve koordinasyonu artırarak, kentin sürdürülebilir kalkınmasına katkıda bulunur. Büyükşehir belediyeleri, kentlerin büyüklüğü ve karmaşıklığı nedeniyle önemli bir role sahiptir. Kentlerin altyapı ihtiyaçlarını karşılamak, kentsel dönüşüm projelerini yürütmek, trafik ve ulaşım sorunlarıyla ilgilenmek gibi zorlu görevleri yerine getirirler. Büyükşehir belediyeleri, kentlerin sosyal, ekonomik ve çevresel açılardan gelişmesini desteklerken, halkın ihtiyaçlarını karşılamak ve yaşam kalitesini artırmak için çalışırlar.

- Genel itibarıyla büyükşehir belediyelerinde yerel yönetimlerle ilgili olarak, devletin ortaya koyduğu politikalar ile ortaklaşa hareket edilmesi ve belediyelerin sorumlu olduğu bölgelerde gerekli olan çalışmaları hızlı bir biçimde yapması gerektiğinden söz edilmektedir (Altuntaş ve diğ., 2020).
- Sportif faaliyetler kişilerin çalışma ve iş zamanları dışında kalan zamanlarda gönüllü biçimde yer aldıkları faaliyetlerdir (Karakullukçu ve Karaküçük, 2017). Bunlar arasında fiziksel aktiviteler, performans sporlarının yanında daha başka faaliyetler de mevcuttur (Tütüncü ve diğer, 2011).
- Toplumsal alanda gereksinim ve taleplerin ortaya çıkması ile yerel politikalar bunlara cevap verecek biçimde siyasi yapının kurumsal ve yasal geleneklerine uygun biçimde harekete geçirilmesini ifade eder (Çevik ve Demirci, 2012).

1.7. Büyükşehir Belediyeleri ve Sosyal Belediyecilik Anlayışı

Yerel yönetimlerin, mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçları tanımlaması, belde halkının sadece fiziksel değil sosyal, kültürel ve ekonomik ihtiyaçlarını da kapsayan bir anlam taşır (Öz ve Yıldırım, 2009). Bu nedenle belediye hizmetleri üç farklı kümeye ayrılır. Birinci kümeye, kentin altyapı çalışmalarını gerçekleştirmek, yollarını yapmak, su teminini sağlamak, parklarını düzenlemek gibi rutin ve klasik belediyecilik anlayışıyla ilişkilendirilen hizmetler dahildir. İkinci kümeye, belde içindeki insanların sosyoekonomik yapılarını güçlendirmeyi amaçlayan belediyecilik anlayışına yönelik hizmetler yer alır. Bu hizmetler, istihdam projeleri, meslek edindirme programları, küçük işletme destekleri gibi faaliyetleri içerir. Üçüncü kümeye ise, belde sınırları içinde yaşayan insanların sosyal varlıklar olduğu düşüncesiyle tasarlanan sosyal belediyecilik anlayışına dayanan hizmetler dahildir. Bu hizmetler, sosyal yardımlar, sosyal etkinlikler, sağlık hizmetleri, eğitim programları gibi insanların refahını ve yaşam kalitesini artırmayı hedefler (Can, 2006)

Sosyal belediyecilik, bir dizi işlevi yerine getirir. Bu işlevler arasında sosyalleştirme, sosyal kontrol, iyileştirme, harekete geçirme, yönlendirme, rehberlik ve yardım etme, gözetme ve yatırımlar gerçekleştirme bulunur. Türkiye'de, sosyal belediyecilik kapsamındaki hizmetler, belediyelerin büyüklüğü, yerel nüfusun niteliği ve belediyelerin ekonomik gücüne bağlı olarak yürütülmeye çalışılır (Negiz, 2011).

Yerel yönetimlerin sosyal politika uygulamaları, sosyal belediyecilik kavramı altında değerlendirilir ve sosyal belediyeler, yerel düzeyde sosyal devletin temsilcileri olarak kabul edilir. Belediyeler, kamu harcamalarını sağlık, eğitim, kültür gibi faaliyetlere yönlendirirken, istihdam sorununun çözümüne yönelik politikalar geliştirir, muhtaç durumda olanları korur ve sosyal adaletin sağlanmasına yardımcı olur. Belediyeler, sosyal belediyecilik modelini benimseyerek toplumun sosyal ihtiyaçlarına odaklanır ve sosyal refahın artırılmasına katkıda bulunur (Kaya, 2003).

1.8.Sosyal Belediyeciliğin Amaçları

Sosyal belediyecilik anlayışı sosyal devlet ilkesinin yerel yönetimler üzerine yansımasıdır. Diğer bir ifadeyle merkezi yönetimin bir parçası olan yerel yönetimlerin yerel ölçekte sosyal politika oluşturmaları ve bu politikaları uygulamaya koymasındır. Yerel yönetimlerin en büyük avantajlarından birisi, yerel farklılıkları ve kendi çalışma alanlarında sosyal yardımı mekana uyarlama avantajına sahip olmalarıdır (İnan ve Demir, 2019). Bu çerçevede sosyal belediyecilik sosyal devletin yetersiz kaldığı durumlarda veya kaynakların en etkin kullanılması açısından, sosyal sorunlara çözüm üretilmesinde önemli rol oynamaktadır (Ünal ve Caner,2014). Sosyal belediyeciliğin temel amaçları şu şekilde sıralanabilir:

- Yönlendirme, Bilinçlendirme ve Rehberlik Etme
Belediyeler, beyaz masa, tüketici danışma merkezleri ve benzer isimli hizmet veren birimleri ile vatandaşlara yönelik danışmanlık hizmeti verip, belirli planlarda yönlendirme yapmakta ve problemleri hangi birimlerin çözüme kavuşturabileceği, hangi kurumun yardımcı olabileceği konusunda yardımcı olmaktadır (Pektaş, 2010: 14).
- Yatırım Yapma
Belediyeler, vatandaşların ekonomik sıkıntılarını çözmeye yönelik sıkı tedbir alamamakla beraber, bu sıkıntıları giderici bazı hizmetleri yürütmektedirler. Aş evleri, ekmek fabrikaları, tanzim satış mağazaları, mahalle kütüphaneleri, sığınma evleri, sağlık ocakları ve bu nitelikteki birimleri ile örnek teşkil etmektedirler. (Ünal ve Caner,2014)
- Yardım Etme (Sosyal Yardım)
Belediyeler, bulundukları çevrede ihtiyaç sahibi olan kimseleri tespit etme, ekonomik

durumlarını takip etme, asgari yaşam standartların altında olan kimselere yardımda bulunma ve her türlü hizmeti verip destek olmaktadır. Bu yardımlara örnek olarak; odun-kömür, ilaç, gıda, tekerlekli sandalye, kırtasiye malzemesi yardımları gösterilebilir.

- Rehabilitasyon (Sosyal Kontrol)

Mahalli idarelere, bireylerin kendi aralarında uyum içinde yaşamalarını sağlayacak kuralları koyma yetkisi verilmiştir. Belediyeler bu kurallara uymayan, aykırı davranışlar sergileyen kişileri yaptırımlarla bu kurallara uyma zorunluluğu getirmiş olup kontrolü sağlamaktadırlar (Pektaş, 2010).

➤ **Yerel Yönetimlerde Rekreatif Hizmet Kavramları**

Yerel yönetimlerde asıl amaçlardan biri, halkın fiziksel ve psikolojik açıdan dinlenmesinin, yaşamdan keyif almasının sağlanması, sosyal gereksinimlerle ilgili taleplerin karşılanması için program ve etkinlikler hazırlanması olmalıdır. Şehirde yaşamakta olan vatandaşların boş zamanlarını planlarken dâhil olabilecekleri etkinliklere ulaşabilmesi ve bunlar için gerekli olan imkân ve mekânı sağlayacak olan ise yerel yönetimler ve devlettir. Rekreatif hizmetlerin niteliği, hizmetin verildiği yere ulaşım kolaylığı, haberleşme araçlarının açık olması, hizmet verenlerin nezaketi, görevli kişilerin duygudaşlığı ve uzmanlığı, tüketici gereksinimlerine ne düzeyde yanıt verildiği, bu çerçevede elde edilen sonuçların hızı ve kalitesiyle alakalıdır (Yıldız, 1994).

Yerel yönetimler, daha önceden belirlenen bireysel ya da grup olarak, kapalı ya da açık alanlarda, beklentiler çerçevesinde etkinlik planlanmasını içermektedir. Yerel yönetimler halkın talep ve beklentilerine uygun biçimde farklı etkinlikler planlar ve uygular. Halkın pasif biçimde katılım sağlayacağı ve özendirici olması beklenen farklı branşlarda; köy, mahalle turnuvaları, uluslararası turnuvalar düzenlenmektedir ve aktif katılımı sağlayacak, spor ile sağlıklı yaşam düşüncesi ile farklı branşlarda aktivite planlamaları söz konusudur. Bunun yanı sıra bireysel beceri

ve ilgilere uygun olarak kişisel gelişime hitap eden etkinlikler de gerçekleştirilmektedir.

Planlaması yapılan ve uygulamaya alınan rekreatif etkinliklere katılım, halk için de yerel yönetimler için de son derece önemlidir. Katılımcı yerel yönetim yaklaşımında herkesin etkin biçimde katılım sağlaması önem taşımaktadır. Katılım yalnızca kalitenin sürekli gelişimini değil problemlerin çözülmesinde de önemli bir role sahiptir. Katılım sayesinde hizmet sunucular ve halkın motivasyonunun sağlanması mümkündür (Henden, 2006).

Park ve rekreasyon hizmetleri, yerel yönetimlerin kendi sınırları içinde bulunan halkın kültürlenme, sosyalleşme, hayat kalitesini yükseltme gibi unsurlar açısından oldukça önemlidir (Mobley, 2006). Nüfus yoğunluğunun gittikçe arttığı şehirlerde teknolojik alandaki gelişmeler ile sanayileşmenin olumsuz etkilerini gidermekte, sağlıklı toplumlar meydana getirilmesinde rekreasyon faaliyetlerinin ve sporun sahip olduğu önemli artırmıştır. Bunun nedeni bu tür faaliyetler ile kişilerin stresten uzaklaşması, fiziksel ve zihinsel olarak doyum sağlamasıdır (Torkildsen, 2006).

Avrupa Kentli Hakları Deklarasyonu'nda bulunan kentli hakları farklı ilkelerle korunmuştur ve söz konusu ilkeler şu maddelerden meydana gelmektedir (Avrupa Kentsel Şartı, 1996):

- Bütün şehir sakinlerinin dinlenme, eğlence ve spor faaliyetlerinde bulunma hakkı,
- Spor alanlarının güvenli ve sağlıklı tasarlanması,
- Her şehir sakininin potansiyellerine uygun biçimde istediği spora katılım hakkı.

İKİNCİ BÖLÜM

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ VE REKREASYON

2.1. Rekreasyon Kavramı

Latince “yeniden yaratma” veya “tazelenme” anlamına gelen “recreate” kelimesinden türetilmiştir. İlerleyen yıllarda, sözlüklerde “manevi gücün veya ruhun canlandırılması, yeniden doğum” anlamına gelir şeklinde tanımlanmıştır. Ancak pratikte rekreasyon, bir yenilenme deneyimi, günlük rutinden kaçış, canlanma ve değişim anlamına gelir (Jensen ve Guthrie, 2006).

Rekreasyonun Türkçe karşılığı olarak yaygın bir şekilde “boş zaman değerlendirme” terimi kullanılmaktadır. Bu terim, bireylerin veya toplumların gönüllü olarak gerçekleştirdikleri dinlendirici, eğlendirici veya kişisel gelişim amaçlı etkinlikleri ifade etmektedir (Karaküçük ve Akgül, 2016). Boş zaman değerlendirme, insanların zamanlarını verimli ve keyifli bir şekilde geçirmelerini sağlar. Bu etkinlikler, kişisel ilgi alanlarına göre farklılık gösterebilir. Spor yapmak, hobilerle ilgilenmek, doğada zaman geçirmek, sanatsal etkinliklere katılmak, seyahat etmek, kitap okumak gibi birçok farklı etkinlik boş zaman değerlendirme kapsamında yer alabilir. Boş zaman değerlendirme etkinlikleri, bireylerin dinlenmesini, stresten uzaklaşmasını, eğlenmesini ve kişisel gelişimini desteklemesini hedefler. Bu etkinlikler, bireylerin yaşam kalitesini artırır, ruh sağlığını olumlu yönde etkiler ve motivasyonu yükseltir.

Rekreasyon, insanların günlük rutin işler ve yoğun tempoynun getirdiği zihinsel ve fiziksel yorgunluğu gidermek, kendini yenilemek ve dinlenmek amacıyla zorunlu işler dışında kalan serbest zamanlarında gönüllü olarak gerçekleştirdiği aktiviteleri kapsar. Bu aktiviteler, bireylerin kendi tercihlerine ve ilgi alanlarına göre belirlenir ve genellikle haz ve tatmin duygusu oluşturur (Öztürk ve Aydoğdu, 2012).

Rekreasyon başka bir tanıma göre ise, bireylerin ruh ve beden sağlığını yenilemek, dinlenmek, eğlenmek ve kişisel tatmin elde etmek amacıyla kendi istekleriyle gerçekleştirdikleri aktivitelerdir (Uzun, 2005).

Rekreasyon ifadesine ait diğer tanımlamalar şu şekildedir;

Rekreasyon kavramı, çalışmaya ilişkin faaliyetlerle tükenen fiziksel ve zihinsel kaynakların yeniden yaratılmasını sağlamaktadır (Gökdeniz, 1994).

Rekreasyon yenilenme, yeniden yapılanma manası taşıyan Latince *recreatio* sözcüğünden gelmektedir. Türkçe “boş zamanların değerlendirilmesi” olarak kullanılır. Bu, toplumsal veya bireysel kümelerin boş zamanlarında gönüllü biçimde gerçekleştirdikleri eğlendirici ve dinlendirici etkinlikleri ifade eder (Ozankaya, 1980).

Rekreasyonun amacı, kişilerin günlük rutinlerinden ve sorumluluklarından uzaklaşarak dinlenme, yeniden enerji kazanma ve keyifli zaman geçirme imkânı sunmaktır. Bireylerin kendi tercihlerine göre rekreasyon etkinlikleri seçmesi, ruh ve beden sağlığını desteklerken aynı zamanda kişisel mutluluğa katkı sağlayabilir. Rekreasyon etkinlikleri, bireylerin kendilerine zaman ayırmasını, hobi edinmelerini, sosyal etkileşimleri artırmalarını ve yaşam kalitelerini iyileştirmelerini sağlayabilir. Bu etkinlikler, bireylerin stresi azaltmasına, motivasyonlarını artırmasına ve yaşam dengesini korumasına yardımcı olabilir. Olumlu rekreasyon deneyimleri, insanlara başarı ve mutluluk hissi yaşatarak, özsaygı ve özgüvenlerini artırır. Bu da daha üretken bir yaşamı mümkün kılar. Aktif bir yaşam sürdürmek, sağlıklı bir yaşamın korunmasının temel kuralıdır (Raglin,1990).

Rekreasyon, doğal ve kırsal çevrenin tanınması ve çevre eğitimi konusunda önemli katkılar sağlar (Karaküçük, 1999; Koçak ve Balcı, 2010). Doğal ve kırsal alanların korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması, rekreasyonel faaliyetlerin doğru şekilde yönetilmesini gerektirir. Bu alanlarda yapılan faaliyetlerin çevresel etkileri göz önünde bulundurularak planlanması ve uygulanması önemlidir. Bu şekilde, doğal kaynakların korunması ve gelecek nesillere aktarılması sağlanabilir.

Rekreasyon aktivitelerine katılım, fertlerin hem fiziksel hem de zihinsel olarak dinlenebilmesi açısından önemli bir unsurdur ve günümüzde gelişmişlik düzeyini gösteren bir faktördür. Şehirler artık sadece konutlar ve ticari yapılarla sınırlı değildir, aynı zamanda rekreasyon alanları gibi değerli ve yaşanabilir unsurları da içermektedir. Ekonomik olarak gelişmiş toplumlarda şehir planlaması yapılırken artan nüfus dikkate alınarak rekreasyon alanları da planlanır ve insanların rekreasyon

ihtiyaçları her zaman önemsenir. Ancak İstanbul gibi bir şehirde bu konu uzun süre ihmal edilmiş ve hala göz ardı edilmektedir. Bu ihmal, rekreasyon alanlarının kalitesini düşürürken, insanların rekreasyon tercihlerini sınırlamakta ve rekreasyon aktivitelerine katılımı olumsuz yönde etkilemektedir. Bu durum, insanların dinlenme ve keyif alma ihtiyaçlarını karşılamada zorluklar yaratırken, şehirlerin yaşanabilirlik ve refah seviyesini olumsuz etkiler (Mobley, 2006).

Bu bağlamda park ve rekreasyon alanı kavramlarının tanımlarını yapmak önemlidir. Park, bir yerleşim merkezinde bulunan, halkın gezmek ve hava almak için tasarlanmış, genellikle ağaçlar ve çiçeklerle süslenmiş büyük bir bahçedir. Rekreasyon alanı ise insanların boş zamanlarında eğlence ve spor amacıyla gönüllü olarak kullanabilecekleri bir alana dönüştürülen bir bölge olarak tanımlanır (TDK, 2016).

Rekreasyon alanları, insanların fiziksel ve zihinsel sağlıklarını korumak, sosyal etkileşimlerini artırmak ve keyifli zaman geçirmelerini sağlamak amacıyla tasarlanır (Karaküçük, 1997). Rekreasyon alanları, toplumun farklı kesimlerine hitap edecek şekilde çeşitli aktiviteler sunar. Spor tesisleri, sporcuların antrenman yapabileceği ve müsabakalar düzenleyebileceği mekanlar sağlar. Gençlik veya toplum merkezleri, gençlerin ve yetişkinlerin sosyal etkinliklere katılabileceği, eğitim programlarına katılabileceği ve kültürel etkinliklere katılabileceği yerlerdir. Çocuk oyun alanları, çocukların oyun oynayabileceği, eğlenceli ve güvenli ortamları içerir. Parklar ise halkın doğa ile iç içe vakit geçirebileceği, dinlenebileceği ve rekreasyon amaçlı kullanabileceği alanlardır.

Rekreasyon ve park yönetimi, günümüz kentlerinde vazgeçilmez ve önemli bir olgu olarak kabul edilen biçimsel bir çalışma alanıdır. Bu alanda çalışanlar, deneyimlerini kullanarak yeni bir disiplin olan rekreasyonu oluşturmuşlardır. Bu nedenle, rekreasyon ve park yönetimi alanında çalışanların deneyim kazanmaları ve amaçlarına hizmet eden kaliteli park ve rekreasyon alanlarının oluşturulabilmesi için yönergeler ve kavramlara ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca, gelişmişlik düzeyi yüksek olan ülkelerden de örnekler alınması gerekmektedir (Köktaş, 2004). Rekreasyon ve park yönetimi, insanların boş zamanlarını değerlendirebilecekleri, dinlenebilecekleri

ve eğlenceli aktiviteler yapabilecekleri alanları planlama, tasarım, yönetim ve sürdürülebilirlik açısından ele almaktadır. Bu alan, toplumun refahını artırmak, sağlıklı yaşamı teşvik etmek, sosyal etkileşimi desteklemek ve doğayla bağlantıyı güçlendirmek amacıyla önemlidir.

- **Rekreasyonel Etkinlik Alanları**

Rekreasyonel etkinlik alanları, insanların boş zamanlarını değerlendirebileceği, dinlenme, eğlence, spor, doğa ile iç içe olma gibi aktivitelerin gerçekleştirilebileceği alanlardır. Bu alanlar, bireylerin fiziksel ve zihinsel sağlığını desteklemek, stresi azaltmak, sosyal etkileşimi artırmak ve yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla tasarlanmıştır. Bu çerçevede rekreatif alanlar şöyle tanımlanabilir (Karaküçük, 2005):

- Müzik çalışmaları: Enstrümantal müzik, orkestra, koro toplulukları vb.
- Dans çalışmaları: Modern danslar, folklorik danslar, balolar vb.
- Sanatsal faaliyetler: Deri, plastik işleri, seramik, grafik sanatlar, fotoğrafçılık, madencilik işleri, nakış gibi faaliyetler.
- Oyun ve spor: Badminton, okçuluk, teniz, masa tenisi, eskrim, golf vb.
- Sahne faaliyetleri: Festivaller, oyunlar, kulüp faaliyetleri.
- Açık alan etkinlikleri: Piknik, kamp, kamp eğlenceleri, balıkçılık vb.
- Çeşitli faaliyetler: Tartışma, bahçe işleri, kâğıt oyunları, hobi kulüpleri vb.

2.1.1.Rekreasyonun Sınıflandırılması

Rekreasyon, açık ve kapalı alanlarda, orman ve parklarda, tatil alanları ve sağlık kulüplerinde, eğitim kurumlarında öğrenciler ve personel, yaşlılar ve yetişkinler, endüstri alanında işlerde verimliliğin artırılmasında; yani toplumun tamamını kapsayacak biçimde oluşturulmaktadır. Rekreasyon, kişilerin boş zamanlarında gönüllü biçimde yaptıkları faydalı, yaratıcı ve etkili faaliyetleri içermektedir. Aynı zamanda sosyal fayda gözetilen bu faaliyetler içinde önemli bir kısmı meydana getiren ve rekreatif uygulamalara dayanan türü, sportfi rekreasyon

olarak adlandırılmaktadır (Chase,1996). Kullanılmakta olan alana göre rekreasyon faaliyetleri, “kapalı alan” ve “açık alan” olarak sınıflandırılır (Hazar, 20033 Karaküçük, 2008).

Açık Alan (Outdoor) Rekreasyonu; Orman, park gibi alanlarda gerçekleştirilen rekreasyon aktivitelerinin yanında kişilerde çevreyi koruma bilinci oluşmasını destekleyen etkinliklerdir (Brabyn ve Sutton, 2013).Açık alanda gerçekleştirilen rekreasyon faaliyetleri, kişilerin kendi istekleri ile serbest zamanlarını değerlendirmek amacıyla katıldıkları, doğanın bir kaynak olarak kullanıldığı, organize faaliyetlerin düzenlendiği, insanlar arası ve insan-çevre etkileşiminin önem kazandığı, doğal veya düzenlenmiş alanlarda gerçekleştirilen rekreasyon türüdür (Kalkan, 2012). Doğa yürüyüşleri, piknik, bisiklet turları, su sporları, futbol, basketbol gibi sportif faaliyetler ve avcılık gibi etkinlikler açık alanda gerçekleştirilen rekreasyon örnekleri olarak verilebilir.

Kapalı Alan Rekreasyon; Arğan ve diğerleri (2012) tarafından yapılan tanımda “ Kapalı alan rekreasyon etkinlikleri, içerisinde yaşanılan toplumun kullanıma ayrılmış kapalı üstü ve etrafı kapalı her türlü mekanda gerçekleştirilen rekreasyonel faaliyetleri kapsamaktadır. Bu etkinlikler, bireylerin fiziksel aktivite yapmalarını, spor veya oyunlara katılmalarını, sosyal etkileşimleri artırmalarını ve eğlenceli zaman geçirmelerini sağlayan faaliyetleri içerir. Kapalı alan rekreasyon etkinlikleri, özellikle hava koşullarının uygun olmadığı durumlarda veya mevsimsel sınırlamalar olduğunda tercih edilebilir. İnsanlar kapalı alanlarda egzersiz yapabilir, grup sporlarına katılabilir, dans edebilir, sanatsal etkinliklere katılabilir veya oyunlar oynayabilirler. Kapalı alanlarda gerçekleştirilen tüm spor etkinlikleri, müze ziyaretleri AVM gezileri, kapalı tiyatro ve sinema salon gösterileri kapalı alanda gerçekleştirilebilecek etkinliklerden bazılarıdır.

➤ **Etkinliklere Katılma Şekline Göre Sınıflandırılması**

Rekreatif faaliyetlere katılım aktif veya pasif olabilmektedir.

- **Aktif Katılım**

Rekreasyon faaliyetlerine aktif katılım, kişilerin spor etkinliklerine katılımı ile meydana gelen etkinlikleri ifade etmektedir. Aktif katılım kişilerin bireysel olarak aktivitelere katkı sunmasıdır. Halı saha maçında oynamak, kürek çekmek, tiyatro oyununda rol almak, doğa yürüyüşleri, bisiklet türleri aktif katılıma örnek verilebilir. Aktif katılımı kişilerin sağlığı, cinsiyeti, yaşı, sosyal ve ekonomik durumu, yaşadığı çevre, bu çevredeki olanakların kullanımı etkilidir(Hazar, 2003)

- **Pasif Katılım**

Bireylerin aktif olarak değil, izleyici olarak katıldıkları etkinlikler pasif katılımı ifade etmektedir Bu aktiviteler kişiler tarafından seçilmektedir. Örneğin bir tenis maçının izlenmesi, bir tiyatro oyununa seyirci olarak dâhil olunması pasif katılımıdır. Pasif katılım bireylerin bazı olumlu olgular kazanmasını sağlamaktadır. Örneğin kişinin pasif katıldığı aktiviteye aktif katılım sağlama isteği buna örnek verilebilir. Bu da pasif katılımın önemini ortaya koymaktadır(Hazar, 2003).

- **Yerel Sınıflandırmaya Göre Rekreasyon**

Kentlerde yaşayan insanlar için kişi başına düşen yeşil alanların gittikçe azalması, açık olmayan alanlar ve stres düzeyi yüksek kent yaşamı gibi nedenlerle bireylerin mutluluk düzeylerinin yüksek kalması zor olabilmektedir. Bunun ortadan kaldırılması için kent insanının doğada zaman geçirmek için kırsal alanlara yönlendiği görülmektedir. Kırsal kesimde yaşamakta olan kişiler için de rekreatif faaliyetler önemlidir ancak kentte yaşamakta olan kişiler için boş zamanların değerlendirilmesi için olanaklar ve aktiviteler sunulması son derece önemlidir. kentsel ya da kırsal alanlarda yaşamakta olan kişilerin boş zamanlarını kullanmak için çok fazla zamanı olmaması durumunda mevcut kentte bunlar için zaman meydana getirilmesi gerekir. Rekreatif faaliyetlerin gerçekleştirildiği bölgesel alan bakımından kırsal ve kentsel bakımdan tanımlanmaktadır. (Hazar, 2003).

- **Kentsel Rekreasyon**

Kentsel rekreasyon, kent sınırları içinde kültürel, sportif, eğitimsel, sosyal ve farklı alanlarda yürütülen aktiviteleri kapsamaktadır. Uzun ya da kısa süreli boş

zamanlarda kentlerde yaşayan insanların ulaşmasının zor olmadığı alanlarda bu faaliyetler yürütülmektedir (Karaküçük, 2005).

- **Kırsal Rekreatyon**

Kent sınırlarının dışında kalan, yeşil alan miktarının fazla olduğu, doğa ile iç içe olan, akarsuların bulunduğu alanlar rekreatif faaliyetler için uygun olarak değerlendirilmektedir. Özellikle kent insanının kırsal rekreatif faaliyetlere fazlaca yöneldiği görülmektedir. (Karaküçük, 2005).

- **Amaçlarına Göre Rekreatyonun Sınıflandırılması**

Bireylerin rekreatyonel aktivitelere katılım sağladıkları amaçlar temelinde belirli sınıflandırmalar bulunmaktadır (Karaküçük, 2005). Bu sınıflandırmalar şöyle ifade edilebilir:

- **Dinlenme Amaçlı Rekreatyon:** Beden ve ruh sağlığını korumak veya devam ettirmek amacıyla yapılan etkinlikleri içerir. Bu tür aktiviteler, stresin azaltılması, rahatlama, gevşeme ve yenilenme sağlamayı hedefler.
- **Kültürel Amaçlı Rekreatyon:** Kültürle ilgili ilgi ve merak sayesinde gerçekleştirilen etkinlikleri kapsar. Bu tür rekreatyon, sanat eserlerinin, tarihi mekanların ve kültürel mirasın keşfedilmesini, korunmasını ve ziyaret edilmesini içerir.
- **Toplumsal Amaçlı Rekreatyon:** Toplumsal ilişkileri kurmayı ve geliştirmeyi amaçlayan etkinliklerdir. Bu tür aktiviteler, insanların birlikte sosyal etkileşimde bulunmalarını, ortak ilgi alanları etrafında bir araya gelmelerini ve toplumsal bağları güçlendirmelerini sağlar.
- **Sportif Amaçlı Rekreatyon:** Aktif spor yapma veya pasif olarak spor etkinliklerine katılımı içerir. Sporun bir oyuncu, seyirci, taraftar, yönetici veya başka bir rolle değerlendirilmesini kapsar. Bu tür rekreatyon, fiziksel aktiviteye katılımı teşvik eder ve sporun sağlık, eğlence ve rekabet unsurlarını içerir.

- Turizm Amaçlı Rekreasyon: Tatil dönemlerinde farklı mekanları gezmek, keşfetmek ve görmek amacıyla yapılan etkinlikleri içerir. Turizm amaçlı rekreasyon, seyahat etmek, farklı kültürleri deneyimlemek ve yeni yerler keşfetmek aracılığıyla dinlenme ve eğlence sağlar.
- Sanatsal Amaçlı Rekreasyon: Sanatsal bir ürün ortaya koymak amacıyla çeşitli alanlarda yapılan etkinlikleri içerir. Müzik, dans, resim, heykel gibi sanatsal faaliyetlere katılımı kapsar. Sanatsal amaçlı rekreasyon, yaratıcılığı teşvik eder ve kişinin ifade ve kendini ifade etme yolunu sunar.

Bu sınıflandırmalar, insanların rekreasyonel faaliyetlere katılımını farklı amaçlarla açıklamayı ve çeşitli ilgi alanlarını kapsamaktadır. Her bir amaç, bireyin ihtiyaçlarına, ilgi ve tercihlerine göre farklı bir deneyim sunar.

2.1.2.Rekreasyon Aktivitelerine Duyulan İhtiyacın Nedenleri

Rekreasyonel aktiviteler, bireylerin yaşam kalitesini arttırmak, öğrenmeyi geliştirmek, sağlığı iyileştirmek, fiziksel kondisyonu yükseltmek, doğaya bakış açısını değiştirmek, motivasyonu arttırmak gibi hedeflere hizmet eder. Aktif veya pasif, grupta veya tek başına, farklı cinsiyet, yaş ve alanlarda gerçekleştirilen bu aktiviteler, bireylere birçok fayda sağlar.

Fiziksel faydalar açısından rekreasyon faaliyetleri, düzenli fiziksel aktiviteyi teşvik eder. Yürüyüş, koşu, bisiklet sürme, yüzme, dans gibi etkinliklerle kalp-damar sistemi sağlığını destekler, kardiyovasküler dayanıklılığı artırır ve genel kondisyon seviyesini yükseltir. Aynı zamanda, kasları güçlendirerek kas kütlesini artırır, esnekliği artırır ve vücut kompozisyonunu iyileştirir. Rekreasyon faaliyetleri, bireylerin enerji seviyelerini artırır ve genel zindeliklerini iyileştirir. Düzenli fiziksel aktivite, vücutta endorfin salınımını artırır, stresi azaltır ve ruh halini iyileştirir. Böylece, bireylerin enerji dolu hissetmelerini sağlar. Kilo kontrolüne yardımcı olur. Fiziksel aktivite, kalori yakmayı teşvik eder ve yağ yakımını destekler. Düzenli egzersiz yapmak, kilo verme veya kilo koruma hedeflerine ulaşmak için etkili bir stratejidir. Rekreasyon faaliyetleri, kronik hastalıkların riskini azaltmada önemli bir rol oynar. Düzenli egzersiz, kalp hastalığı, diyabet, obezite, hipertansiyon ve bazı

kanser türleri gibi bir dizi sağlık sorununun önlenmesine yardımcı olur. (Kalkan, 2012).

Çalışma ve iş hayatındaki verimliliği artırıcı etkileri de vardır. Rekreasyon, bireylerin iş stresini azaltmasına, zihinsel tazelik kazanmasına ve daha enerjik bir şekilde çalışmalarına yardımcı olur. Rekreasyon; genç neslin kötü alışkanlıklardan kaçınması, yeteneklerini geliştirmesini sağlarken yetişkinler için ise sosyalleşme, dinlenme ve yenilenme imkanı yaratmakta, yaşlı nesil için ise huzurlu bir sosyal ortam oluşturmaktadır (Kiper, 2009).

➤ **Rekreasyonun Yararları**

Rekreasyon faaliyetlerine duyulan ihtiyaç, bireylerin dinlenme, eğlenme ve kişisel gelişim amaçları doğrultusunda gerçekleştirdiği etkinliklerdir. Rekreasyon, basitçe yenilenme anlamına gelir. Bireylerin rekreasyon aktivitelerine katılmaları, kendilerini farklı hissetmelerini, sosyal bir ortamda bulunmalarını, farklı din, kültür ve ırklardan insanlarla aynı etkinlikleri paylaşmalarını sağlar. Bu aktivitelere katılan bireylere birçok yarar sağlanmaktadır ve bu yararlar genellikle psikolojik, sosyolojik ve fiziksel olarak sınıflandırılabilir (Lieber, Fesenmajer, 1983):

- Psikolojik yararlar: Rekreasyon aktiviteleri, bireylerin sağlıklı düşünme, doyum, bireysel gelişim ve davranışlarını kontrol etme gibi sonuçlara ulaşmalarına yardımcı olur. Çeşitli aktivitelerin sunulması, farklı ve olumlu psikolojik sonuçlar elde etmeyi sağlar.
- Sosyal yararlar: Sosyalleşme kavramı, uzun bir süredir var olan bir kavram olup rekreasyon ve serbest zamanın önemli bir parçasını oluşturur. Rekreasyon aktiviteleri, insanların sosyal etkileşimde bulunmalarını, yeni insanlarla tanışmalarını ve toplumun farklı kesimlerinden insanlarla bağlantı kurmalarını sağlar. Bu etkinlikler, sosyal becerilerin geliştirilmesine, iletişim becerilerinin güçlenmesine ve toplumsal bağların oluşturulmasına katkıda bulunur.
- Fiziksel yararlar: Rekreasyonun fiziksel yararları, spor faaliyetleri, su sporları, kapalı alan etkinlikleri gibi birçok aktiviteyi içerir. Bu tür aktiviteler, bireylerin fiziksel sağlığını korumalarına yardımcı olur, kondisyonlarını

artırır, güç ve dayanıklılık kazandırır. Ayrıca, fiziksel aktiviteler stresi azaltır, enerji seviyelerini yükseltir ve genel sağlık durumunu iyileştirir.

Rekreasyon aktivitelerinin bireylere sağladığı bu yararlar, bireylerin genel iyi hissetmelerini, yaşam kalitelerini artırmalarını ve kendilerini daha dengeli bir şekilde geliştirmelerini sağlar. Bu nedenle rekreasyon, bireylerin yaşamlarına olumlu etkiler yapar ve farklı boyutlarda kendilerini geliştirmelerine olanak tanır.

➤ **Rekreasyonel Planlama ve Programlama**

Plan ve program oluşturma, insan hayatının her evresinde önemli bir rol oynar. Rekreasyonel planlama ve programlama da bu kavramın bir parçasıdır. Başarılı bir plan, önceden her türlü riski göz önünde bulundurarak oluşturulan bir plandır. İyi bir şekilde hazırlanan plan, hedefine ulaşır ve insanlara fayda sağlar.

Rekreasyon planları ve programları oluşturulurken, nerede, nasıl ve hangi kesime hizmet edeceği gibi faktörler göz önünde bulundurulmalıdır. Bu programlar, insanların ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla oluşturulmalıdır. Programların etkin bir şekilde yönetilmesi için uzman ve lider kişiler tarafından yürütülmesi önemlidir. Ayrıca, gelişmiş tesislerin kullanılması ve yeterli bütçenin ayrılması da başarılı bir programın oluşturulmasında önemli bir rol oynar (Reynold, Ark, 1972).

Doğru bir şekilde yapılan rekreasyon planlaması, bireylerin istek ve ihtiyaçlarını önemseyen ve toplumun değerlerini yansıtabilen bir şekilde olmalıdır. Rekreasyon programları, kullanıcıların yetenekleri, ilgi alanları ve istekleri doğrultusunda ve gerekli şartların sağlandığı bir ortamda tasarlanmalıdır. Rekreasyon programlarının amaçları şunlardır (Hyatt, 1977):

- Öğrencilerin yaşlarına, ilgilerine, ihtiyaçlarına ve yeteneklerine uygun rekreasyon imkanları sunarak serbest zamanlarını değerlendirmelerini sağlamak.
- Bireysel ve grup çalışmaları yoluyla yarışma ve temsil yeteneklerini geliştirmek.
- Anlamlı ve önemli rekreasyon etkinlikleri aracılığıyla öğrencilerin ileride de faaliyetlere devam etmelerini sağlamak.

➤ **Programlamada Önemli Faktörler**

Programlama aşamasını etkileyen birçok unsur vardır ve bu unsurlar, programın başarılı bir şekilde oluşturulması için dikkate alınması gereken faktörlerdir. Programcılar, bu unsurları göz ardı ettikleri takdirde programda aksaklıkların ortaya çıkması ve kontrol edilemeyen sorunların oluşması kaçınılmaz olabilir. Programlama aşamasında önem verilmesi gereken bazı faktörler şunlardır:

- **İlgi:** Rekreasyon faaliyetleri programlarına katılan bireylerin istekleri, ilgileri ve merakları göz önünde bulundurulmalıdır. Programlar, katılımcıların genel isteklerine dayanarak oluşturulmalı ve ilgi çekici olmalıdır. Bireylerin ilgi duydukları alanlarda etkinlikler planlanmalı ve programlara yansıtılmalıdır.
- **Yaş:** Rekreasyonel faaliyet planlamasında yaş faktörü de önemlidir. Farklı yaş gruplarına yönelik aktivitelerin planlanması ve programlanması gerekmektedir. Yaşa bağlı olarak ilgi alanları, fiziksel yetenekler ve ihtiyaçlar farklılık gösterebilir. Bu nedenle, programlama sürecinde yaş kategorileri dikkate alınmalı ve yaşa uygun etkinlikler planlanmalıdır.

Programlama, insanların farklı ihtiyaçlarını karşılamak için gerçekleştirilen bir planlama sürecidir. İlgi, yaş, yetenekler, tercihler ve diğer kişisel faktörler göz önünde bulundurularak programlar oluşturulmalıdır. Böylece, katılımcıların ihtiyaçlarına cevap verebilen, ilgi çekici ve etkili bir rekreasyon programı ortaya çıkabilir (Karaküçük, 2005).

2.2.Rekreasyon Hizmetleri Sunan Kurum ve Kuruluşlardan Belediyelerin Önemi

Belediyelerin temel görevleri arasında toplumun gereksinim ve taleplerine göre hizmetlerin uygulanması yer almaktadır (Negiz, 2011). Bunun yanı sıra, belediyelerin temel görevlerinden biri de kişilerin sürekli değişen beklentilerini göz önünde bulundurarak fiziksel gelişimlerini desteklemek, yaratıcılıklarını ilerletmelerine olanak sağlamak, dinlenme ve sosyalleşme gibi gereksinimlerini karşılamak ve rekreasyon aktivitelerine teşvik etmektir. Ayrıca, belediyeler rekreasyon programları ve hizmetlerini sürekli olarak geliştirerek bu alanda ilerleme

sağlamaktadır. Bireyler, çeşitli rekreasyon aktivitelerine katılım sağlayarak eğlenme, dinlenme, bilgi edinme, yeteneklerini geliştirme, çalışma, sosyal ve ailevi sorumluluklarının dışında sosyal ortamlarında yer almanın sağladığı faydaları elde etmek amacıyla bu etkinliklere katılım sağlarlar. Belediyeler, rekreasyon programları ve hizmetleri aracılığıyla bireylerin bu ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik çalışmalar yaparlar. Bu sayede, bireylerin yaşam kalitesini artırmak, sosyal etkileşimi teşvik etmek, yeteneklerini geliştirmelerini desteklemek ve toplumun genel refahını artırmak amaçlanır. (Yetim, 2011; Yeldoğan ve diğ. 2021).

Üretim, tüketim ve sanayileşmenin yoğun olduğu bir toplumda, hizmet sektörü tartışmasız en önemli varlık alanlarından biridir ve bu hizmeti kullananlar da büyük bir öneme sahiptir. Hizmet sektörünün temel amacı, bireylerin aldıkları hizmetten memnun olmalarını sağlamaktır. Ancak, sadece vatandaşların memnuniyetini sağlamak yeterli değildir, aynı zamanda saydam, hesap verebilir ve katılımcı bir yönetimin de gerekliliği vurgulanmalıdır (Pietrowski, Ryzin, 2007).

Günümüz dünyasında kentte yaşayan bireylerin ihtiyaçları sürekli olarak artmaktadır. Yerel yönetimler, esas görevlerinin kent sakinlerine hizmet sunmak olduğunun bilincinde olarak, bu ihtiyaçlara cevap vermeye çalışmakta ve hizmetlerini halkın talepleri doğrultusunda yönlendirmektedir. Bu amaçla, toplumsal hayatı düzenleyen kurumların yerel düzeyde merkezi olmaktan çok daha uygun olduğu ortaya çıkmıştır (Torlak, 1999).

Rekreatif Mekanların Toplum Üzerine Etkisi

İnsanın her durumu ve eylemi, toplumsal bir yapıyı ve örgütlenmeyi beraberinde getirir. İnsan, birey olmanın yanı sıra kurumları oluşturma yeteneğine de sahiptir, bu da örgütsel davranış biçimleri ve kalıplarının ortaya çıkmasına neden olur. Bu davranış kalıpları, geniş bir etki alanına sahip olan ve genel olarak geçerli olan öğretilerdir. Rekreasyonel faaliyetler, bireyin toplum içinde örgütlenerek insan ilişkilerinin yoğun olduğu bir davranış ve tutum geliştirmesini sağlar, bu da toplumsal sistemin sürdürülmesinde önemli bir rol oynar. Rekreasyonel faaliyetlerin anlamlı ve bütünsel bir program geliştirmesi gerekmektedir. Özellikle modern toplumlarda, yetişkinler için rekreasyon etkinlikleri daha etkileyici ve daha iyi örgütlenmiş bir boyuta sahip olma önem taşır. Bu etkinlikler, amaç odaklı olup

kamusal ve toplumsal ilişkilerin sürdürülmesine katkıda bulunur. Bireysellikten çıkarak toplumla ilişkilerin geliştirilmesi, sorumluluk bilincinin artması, gruplar ve arkadaşlıkların sürdürülmesi ve toplumsal yapıların sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından rekreasyon önemlidir (Köktaş, 2004).

Rekreasyon, modern toplumun ortaya çıkardığı bir olgudur ve 21. yüzyılda hızlı ve hareketli yaşam tarzının etkisiyle bireyin zihinsel, psikolojik ve bedensel sağlığı açısından belirli gereklilikleri doğurmuştur. Modern kentlerde, toplumun koşulları göz önüne alındığında rekreasyon alanları olmazsa olmaz bir unsurdur. Modern yaşamın getirdiği toplumsal süreçler, toplumsal işleyişleri ve toplumsal değişimleri sürdürmeyi sağlar. Ancak, bireyselleşmenin artması ve yoğun çalışma hayatı, insanların grup etkileşimine, bir gruba aidiyet hissetmeye olan ihtiyacını karşılamak için yeterli ortamı sağlamamaktadır. Rekreasyon, grup üyelerinin birlikte etkileşimde bulunmasını ve birbirleriyle ilişki kurmasını sağlar. Bu etkileşim, toplumsal farklılıklar tarafından oluşturulabilir veya üretime dönüşebilir. Rekreasyon faaliyetleriyle ortaya çıkan bu üretim süreci, toplumun birbirine yaklaşmasını, toplumsal etkileşimi oluşturmasını ve ortak davranış kalıplarının ortaya çıkmasını sağlar (Köktaş, 2004).

➤ **Parkların Sınıflandırılması**

Kent parkları, farklı kullanım şekillerine göre çeşitli türlerde incelenebilir. Bu türler, parkların temalarına ve amaçlarına göre sınıflandırılabilir. Altınel'e göre (1998) bu sınıflandırma şu şekilde yapılabilir:

- Botanik Bahçeleri: Bu tür parklarda bölgenin doğal bitki örnekleri özel koşullar altında yetiştirilerek insanlara sunulur. Bu alanlar botanik eğitim alanları olarak da adlandırılabilir. Bitkiler gruplar halinde yetiştirilir ve tanıtıcı levhalarla bitkilerin özellikleri, yaşam koşulları ve normalde hangi bölgelerde yetiştikleri hakkında bilgi verilir.
- Hayvanat Bahçeleri: Bu tür parkların amacı, bir yörede bulunmayan hayvan türlerini orada yaşayanlara tanıtmaktır. Hayvanat bahçeleri, insanlara örnekler sunarak eğitici bir rol üstlenir.

- Eğlence Parkları: Eğlence parkları boş vakit endüstrisinin bir parçasıdır ve geniş alanlar ve büyük bütçeler gerektirir. Çocukların ilgisini çeken ve büyüklerin de eğlenceli vakit geçirebileceği merkezlerdir. Eğlence parkları, eğlenceye ek olarak eğitici aktiviteler de sunabilir.
- Sanat Parkları: Sanat parkları, kapalı mekânları gezmekten hoşlanmayanlar için ideal bir ortamdır. Sanat eserleri açık havada sergilenir ve doğayla iç içe bir ortamda sanatı deneyimleme imkânı sağlar.
- Tarih Parkları: Tarih parkları, kentlerin içinde bulunan küçük ölçekli alanlardır. Bu alanlar, tanıtıcı ve eğitici amaçlar taşır. Sanayi Devrimi'nden kalan endüstriyel arkeolojik alanlar veya önemli tarihi şahsiyetlerin yaşadığı bölgeler olabilir.
- Kültürparklar: Kültürparklar, geniş alanlara sahip olan ve çeşitli aktiviteleri barındıran parklardır. Eğlence, sergileme, sanat, eğitim gibi farklı etkinliklere ev sahipliği yaparlar. Kültürparklar, doğanın tam bir kopyası olmayı hedeflemeyen, aynı zamanda bilgilendirme ve eğitsel faaliyetlere odaklanan parklardır.

Her bir park türü farklı bir deneyim sunarak insanların ihtiyaçlarını karşılar ve toplumun farklı kesimlerini hedef alır. Bu çeşitlilik, kentte yaşayan insanlara farklı seçenekler sunarak onların farklı ilgi alanlarını karşılamaya yönelik bir yaklaşımı yansıtır (Boyacı, 2010).

➤ **Parkların İşlevleri**

Kent parkları, modern kentsel mekânlar olarak hizmet etme özelliği gösterir ve diğer kamusal alanlar gibi belirli bir amaca yönelik tasarlanırlar. Bu parklar, insanları bir araya getiren yerlerdir ve toplum ile birey arasında iletişimi sağlarlar. Kent parkları, sosyal etkinliklerin gerçekleştiği yerlerdir ve insanların kentsel açık alanlarda geçirdikleri süre arttıkça, diğer kent sakinleriyle karşılaşma olasılığı da artar. Bu karşılaşmalar, kutlamalar, eylemler, konserler, gösteriler ve pasif iletişim olarak niteleyebileceğimiz hareketlerle gerçekleşebilmektedir. (Boyacı, 2010: 17). Kent parkları, farklı kültürlerden ve sosyoekonomik sınıflardan insanların bir araya gelerek doğayla etkileşimde bulunduğu yerlerdir. Kamusal alanların kullanımı sırasında, sosyal gruplar kendilerini kullanıcılar ve kamunun bir parçası olarak

gösterirler. Örneğin, evsizler, yoksullar ve göçmenler, parklarda bulunarak kent yaşamına katılım fırsatı yakalayabilir ve toplumun bir parçası olabilirler (Özdemir, 2009).

Bu işlevler arasında en önemli katkıyı sağlayan sosyokültürel işlevdir. Sosyokültürel işlev, kent sakinlerine bireysel ve grup rekreasyon etkinlikleri için ortamlar sunar. Aynı zamanda toplumsal birliği güçlendirici bir rol oynar ve her kesimden insan için bir yaşam alanı oluşturur. Sosyokültürel işlev, bireylerin kendini geliştirmesine katkıda bulunur. Kentli çocuklara doğayla etkileşim imkânı sağlar, duysal gelişimlerini olumlu yönde etkiler. Yeşil çevre, kentli insanlar için tercih edilen bir çevredir, gelir düzeyi, meslek veya eğitim durumu ne olursa olsun. Yeşil alanlar ve yeşil mimari unsurlar, kentin monoton geometrisini ve yüksek yapılaşmanın baskısını hafifletir. İnsan ve yapı arasında denge sağlanmasına ve kent estetiğine katkıda bulunur. Aynı zamanda kamusal ve belirgin yapıların etrafında açıklık yaratır ve perspektif sunar. Varlıklarıyla kente kimlik ve karakter katar, kentin görüntüsüne özgünlük kazandırır (Aydemir ve diğerleri, 2004).

➤ **Sosyalleşme ve Boş Zaman Değerlendirme Alanı Olarak Park İşlevi**

Kent içindeki parklar, yeşil alanlar olarak, insanlara sürekli ve yönlendirilmiş bir hareket düzeninden ziyade durma ve toplanma imkânı sunan, insanların birbirleriyle ilişki kurma potansiyelini içeren mekânlardır. Her parkın rekreasyon işlevinin yanı sıra, özellikle kentsel gelişmişlik düzeyi düşük ülkelerde, kentsel sosyal dönüşüm hedefine de hizmet etmesi gerekmektedir (Taşçı, 2014). Kamusal alanlar, toplumun her kesiminden insanların günlük yaşamlarında karşılaştıkları mekânlardır. Bu alanlar, sosyal etkileşimi teşvik eder ve toplumun değerlerinin üretilmesine olanak sağlar. Toplumsallaşmanın yaşam boyu süren bir süreç olduğunu düşündüğümüzde, eğitimin birey için sürekli bir öneme sahip olduğunu kabul etmek gerekmektedir (Yazıcıoğlu, 2010). Boş zaman, toplumun tüm kurumlarının yaratıcı olduğu bir sosyalleşme ve değer üretme sürecidir. Bu süreçte en önemli görev, eğlence, arkadaşlık, gezi, dinlenme gibi günlük hayata ilişkin faaliyetleri içeren bir kurumdur. Serbest zamanın değerlendirilmesi, bireyin fiziksel ve zihinsel dinlenme ihtiyacını karşılar. Bu süreçte en önemli yardımcı kurumlar ise oyun ve sanattır (Aydın, 2013).

Boş zaman aktiviteleri, kişilerin ilgi alanları, eğilimleri, düşünceleri, yaşları ve cinsiyetlerine bağlı olarak ortaya çıkar ve geleneksel alışkanlıklar yerine güncel koşullara göre şekillenir. Bireylerin boş zaman aktivitelerine katılma nedenleri arasında sosyal etkileşim ihtiyacı ve arkadaşlık kurma isteği önemli bir yer tutar (Yazıcıoğlu, 2010). Arkadaşlık edinme amacıyla başlamamış olsa bile, boş zaman aktivitelerine katılma süreci sonunda yeni değerler ve tutumlar kazanılır.

Sanayileşmiş ülkelerdeki büyük kentler, yeşil alan ve parkların kent sakinlerinin açık hava ihtiyaçlarını karşılaması konusunda planlama konusuna önem vermektedir. Bu nedenle, ilgili kuruluşlar daha fazla park ve boş zaman değerlendirme alanı edinme ve mevcut alanları koruma ihtiyacını hissetmektedir. Bugün, boş zaman değerlendirme alanları, caddeler, konutlar ve hayvanat bahçeleri gibi temel faktörler olarak kentteki ihtiyaçları karşılayan önemli unsurlar haline gelmiştir. Boş zamanın artması, açık alanlara olan talebi de artırmıştır (Tezcan, 1993).

Fransız toplumunda ve sanayi toplumlarında, "boş zaman" giderek daha fazla önem kazandığı kesindir. Boş zaman ihtiyaçlarına dâhil olur ve önceden var olan ihtiyaçları değiştirir. "Modern yaşamın" yorgunlukları, eğlence, keyifli vakit geçirme ve gevşeme ihtiyacını gerektirir. "Boş zaman toplumu" terimi de belirli bir zaman olgusuna dayanır ve zaman kullanımı en önemli noktaya gelir (Lefebvre, 1998).

➤ **Park ve Bahçelerde Yapılan Etkinlikler**

Her mekânda, insanlarla bir araya geldiğinde mutlaka bir eylem ortaya çıkar. Mekânlar, insanlar ve mekân arasındaki etkileşim sürecinden sonra kendi dilini ve eylemini doğurur. Bu durum, özellikle açık kamusal alanlarda belirgin şekilde ortaya çıkar. Bir çocuğu ele aldığımızda, çocuklar için en önemli şeyin oyun olduğunu görürüz. Oyuncaklar henüz var olmadığı zamanlarda, çocuklar çamur, tahta, taş gibi doğal malzemelerle kendi oyun dünyalarını geliştirmişlerdir (Tez, 2009). Günümüzde birçok oyuncak ve obje olmasına rağmen, çocuklar hala oyun oynamak için dışarıyı tercih etmektedirler. Parklar, aynı zamanda doğal çevreye olan

bağlantımızı güçlendirir ve insanların doğayla etkileşimde bulunmasına olanak tanır. Yeşil alanlar, ağaçlar, çiçekler ve doğal peyzaj unsurlarıyla doludur. Bu, insanların doğanın güzelliklerini keşfetmelerine, nefes almalarına ve streslerini azaltmalarına yardımcı olur. (Alver, 2013).

2.3. Mersin Büyükşehir Belediyesi

2000’li yıllarda kamuda yeniden yapılanma süreci ciddi bir ivme kazanmıştır. Dış etkenlere bağlı olarak Avrupa Birliği Süreci temel bir etken olarak öne çıkmış, bunun yanında küreselleşmenin de azımsanmayacak etkileri olmuştur.

Bu amaçla, yerel yönetimlere ilişkin olarak; İl Özel İdaresi Kanunu, Belediye Kanunu ve Büyükşehir Belediye Kanunları çıkarılmıştır.

Böylece, 1930 yılından günümüze temel kanun sıfatıyla varlığını koruyan 1580 sayılı Belediye Kanunu ve getirdiği belediyeçilik düzeni, değişimin gerekliliğinden ömrünü tamamlamış ve Türkiye yeni bir belediyeçilik anlayışının modern ilkelerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ile uygulama eşiğine gelmiştir. Son olarak 12.11.2012 tarihinde kabul edilen 6360 sayılı kanunla Mersin Büyükşehir Belediyesi sınırları, il mülki sınırlarına kadar genişletilmiştir (Mersin Büyükşehir Belediyesi Web Sayfası, <https://mersin.bel.tr/>).

İlgili Yasalar;

1994 yılına kadar Mersin’de “Mersin Belediyesi” şehir hizmetlerini sürdürmüş bulunuyordu.9 Eylül 1993 tarih ve 21693 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan “Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında” 504 sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereğince Mersin’de Büyükşehir Belediyesi kurulmasına karar verilmiştir.

- 27 Mart 1994 yerel seçimlerinden sonra 3030 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Yönetimi Hakkındaki Kanun ve bu kanunun Uygulama Yönetmeliği hükümlerine göre devir işlemleri gerçekleştirilerek, 01 Haziran 1994 tarihinde Mersin Büyükşehir Belediyesi ve 3 alt kademe belediyesi görevlerine başlamıştır.

- 23 Temmuz 2004 tarih ve 25531 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 5216 sayılı Büyükşehir Kanunu'nda, Büyükşehir Belediyesinin kuruluşu ve sınırları yeniden belirlenmiş, yasanın geçici 2. Maddesi göre Mersin Valiliği merkez alınarak, yarıçapı 20 km olan bölge Büyükşehir Belediye sınırlarına dahil edilmiş.
- 22 Mart 2008 tarih ve 26824 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 5747 sayılı “ Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile 19 ilk kademe belediyesinden Gözne, Soğucak ve Değirmençay Belediyeleri Büyükşehir Belediye sınırları dışına çıkarılmıştır.
- Son olarak, 12.11.2012 tarihinde kabul edilen 6360 sayılı kanunla Mersin Büyükşehir Belediyesi sınırları il mülki sınırlarına kadar genişletilmiştir. 12 Kasım 2012 gün ve 6360 sayılı “ On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”da yapılan düzenlemeler ile Büyükşehir Belediye Sınırları dâhilinde bulunan dört ilçe belediyesinin yanı sıra, Mersin İli sınırları dâhilinde yer alan Bozyazı, Aydıncık, Mut, Gülnar, Silifke, Erdemli, Çamlıyayla, Tarsus ve Anamur İlçeleri de Büyükşehir Belediyesine bağlanmıştır (Mersin Büyükşehir Belediyesi, <https://mersin.bel.tr/>).

2.3.1.Mersin Büyükşehir Belediyesi Rekreasyon Alan ve Hizmetleri

Günümüzde kentlerde yaşayan bireylerin ihtiyaçları giderek artmakta ve yerel yönetimler bu ihtiyaçlara cevap vermeye çalışmaktadır. Yerel yönetimler, kentin halkına hizmet sunmak ve onların taleplerini karşılamak amacıyla faaliyet gösteren kurumlardır. Yerel yönetimler, yerel düzeyde hizmet sunarak toplumsal hayatı düzenlemekte ve yönlendirmektedir. Bu, kentsel altyapı, çevre düzenlemesi, ulaşım, eğitim, sağlık hizmetleri, sosyal yardımlar, kültürel etkinlikler gibi birçok alanda hizmetleri içerir. Yerel yönetimler, kentin bireylerinin ihtiyaçlarına odaklanarak, halkın taleplerini ve beklentilerini karşılamaya çalışırlar. (Torlak, 1999).

Bu durum rekreasyona duyulan ihtiyacın da artmasına neden olur. Ancak, kent nüfusunun artmasıyla birlikte kent içindeki rekreatif alanların yetersiz kalması sorunu ortaya çıkabilir. Bu durumda, insanlar rekreasyonel faaliyetler için kent dışındaki alanlara yönelmek zorunda kalabilirler. Bu durumda, yerel yöneticilerin önemli bir rolü vardır. Yerel yöneticiler, kent içinde doğal alanların oluşturulması veya mevcut alanların iyileştirilmesi için projeler geliştirerek kentli insanların rekreatif ihtiyaçlarını karşılayacak ortamlar oluşturmalıdır. Bu, parklar, spor ve oyun alanları, yeşil koridorlar, bisiklet yolları gibi çeşitli rekreasyonel alanların kent içinde planlanması ve oluşturulması anlamına gelir. Ayrıca, bu alanların bakımı ve düzenli olarak yenilenmesi de önemlidir. Kent içindeki doğal alanların yaratılması veya geliştirilmesi, kentli insanların doğayla etkileşime geçmelerini, dinlenmelerini ve fiziksel aktivitelerini gerçekleştirmelerini sağlar. Aynı zamanda, bu alanlar sosyal etkileşimi teşvik eder, toplumsal bağları güçlendirir ve kentli insanların sağlıklı bir yaşam tarzı benimsemelerine katkıda bulunur. (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Yerel yönetimler, belediyeler aracılığıyla hizmet yelpazesini geliştirirken yerel halkın ihtiyaçlarını belirleyici bir rol oynamaktadır (Negiz, 2011). Büyükşehirlerdeki yerel yönetimler, insanlara boş zamanlarını verimli hale dönüştürme fırsatları sunarak rekreasyon kavramını öğretmeye ve insanları iş, yaşam ve geçim sıkıntılarından uzaklaştırmaya çalışır (Koçak Arslan ve Eti, 2017). Bu, çeşitli rekreasyonel alanların ve tesislerin sağlanması, kültürel etkinliklerin düzenlenmesi, spor alanlarının oluşturulması gibi faaliyetlerle gerçekleştirilir. Yerel yönetimler, halkın yaşam kalitesini artırmayı hedefler ve kent sakinlerinin sosyal, kültürel ve sportif ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik çalışmalar yapar (Gümüş, 2016).

Konut, eğitim, ticaret, endüstri, gibi çeşitli fonksiyonlardan oluşmuş kent bütünü arasında kent parkları, çeşitli fonksiyonlardan oluşmuş bir kentteki yaşlı, genç, yetişkin ve çocuk gibi tüm yaş gruplarına hitap eden, aktif ve pasif rekreasyon olanakları sağlayan önemli kentsel yeşil alanlardır. Bu parklar, bireylerin günlük boş zamanlarını değerlendirebilecekleri, dinlenebilecekleri ve çeşitli aktivitelere katılabilecekleri mekânlar olarak hizmet verir. Kent parkları genellikle büyük ölçekli yapılar olarak planlanır ve tasarlanır. Kent parkları, insanların doğayla etkileşime geçmelerini, spor yapmalarını, dinlenmelerini, sosyal etkileşimde bulunmalarını ve

toplumsal bağları güçlendirmelerini sağlar. Bu parklar aynı zamanda şehir yaşamında yeşil alanlara erişimi artırarak kentli bireylerin yaşam kalitesini yükseltir (Akt: Kart, 2002).

Parklar; spor aletleri, oyun alanları, kum havuzu, tahterevalli, kaydırak, salıncak, kamelyalar, oturaklar, basket ve futbol sahaları, ağaçları içermektedir. Bir dinlenme ve oyun alanı olmasının yanı sıra parklar aynı zamanda bir buluşma alanıdır (Alver, 2013).

Klasik hizmet birimlerinin yanı sıra özel gereksinimli bireylere, gençlere ve kadınlara yönelik hizmet sunan belediye birimleri de mevcuttur. Bunların en önemlileri Sağlık İşleri Daire Başkanlığı bünyesinde hizmet veren “Engelli Bireyler İçin Gençlik Kampı uygulamaları”, “Özel Bireyler İçin Halk Oyun Kursları” ile Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı bünyesinde gerçekleştirilen “Uluslararası Koşu Maratonu, Basketbol, Futbol, Voleybol gibi sportif faaliyetlere destek, Caretta Bisiklet Festivali’dir. Sosyal Hizmetler Daire başkanlığınca ihtiyaç sahiplerine gerekli barınma, gıda ve sosyal destek sağlanmaktadır (Mersin Büyükşehir Belediyesi Web sayfası, <https://mersin.bel.tr/>).

- **Festivaller**

- **Mersin Müzik Festivali**

Mersin Uluslararası Müzik Festivali’nin on üçüncüsü, 24 Mayıs- 7 Haziran 2014 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Bu festivalde Büyükşehir Belediyesi’nin yanı sıra pek çok kurum, yerel yönetim birimi ve şirket tarafından festivale destek verilmesi söz konusudur. Bunun yanında birçok yabancı ve yerli piyano, şan, gitar, flüt, keman yıldızları ve dans toplulukları da festivalde yer almaktadır. 2014’te gerçekleştirilen etkinlikler Mersin Kültür Merkezi’nde, Yenişehir Kültür Merkezi’nde, Tarsus St Paul Kilisesi, Mersin Üniversitesi Yenişehir Yerleşkesi Nevit Kodallı Salonu, Latin Katolik Kilisesi, Toroslar Belediyesi 3 Ocak Spor Kompleksi, Tarsus 75.Yıl Kültür Merkezi, Kanlıdivane’de gerçekleştirilmiştir.

İki yüz elliden fazla konuk sanatçıya ev sahipliği yaptığından festival kentin ve çevre kentlerin en kapsamlı sanat festivalleri arasındadır. Festivalin amacı üstün ustalık

eserlerini ortaya koyan sanatçıları tanıtmak, izleyicinin beğeni ve zevkinin seviyesini yükseltmektir.

- Mersin Narenciye Festivali

Festivalin 5'ncisi en son 15-16 Kasım 2014 tarihleri arasında düzenlenmiştir. TÜİK verilerine göre ülkemizde üretilen 3,5 milyon ton turunçgilin %30'u, limon üretiminin %56'sı, portakal üretiminin %15'i, mandalina üretiminin %14'ü Mersin'de gerçekleştirilmektedir. Elliden fazla firma ve kurum stant açarak halka ikramlarını sunmuştur. Süslemelerde 400 bine yakın narenciye ürünü kullanılmıştır. Süslemelerde 1500 metrekairelik bir alan narenciye ile kaplanmıştır. 50 ton narenciye sıkılarak halka dağıtılmıştır. 10 adet mobil figürden oluşan kortej 10 gün boyunca şehir turu yapmıştır. Yerli ve yabancı sanatçıların konserleri, narenciye temalı defile, satranç ve fotoğraf yarışmalarının gerçekleştirileceği festivalde merkez İlçe sınırları içerisinde bulunan okullara portakal ve mandalina dağıtımı yapılmıştır. Festival süresince alışveriş mağazalarında narenciye indirim haftası düzenlenmiştir.

- Mersin Tantuni Festivali,
- Mersin Altın Limon Festivali,
- Mersin Tiyatro Festivali
- Off Road Festivali

Tarsus Şehir Gazetesi ve Tarsus Off Road Kulübü tarafından düzenlenen ve üçüncüsü en son 2014 yılında gerçekleştirilen yarışmalar, Tarsus'un düşman işgalinden kurtuluşu etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilmektedir. Yarışmalar, 16 farklı ilden Tarsus'a gelerek yarışlara katılan Off Roadcular tarafından iki etapta gerçekleştirilmektedir. Çok sayıda izleyicinin katıldığı yarışma ilçenin sosyo ekonomik anlamda kalkınmasına imkân sağlamakta, şenlik ve spor dallarında adını duyurmasına katkıda bulunmaktadır.

- Kız Kalesi Turizm Festivali

Geleneksel olarak her yıl Haziran ayında, Erdemli ilçesi Kızkalesi Halk Plajı'nda gerçekleştirilen festivalin amacı ilimizin kültür, sanat, turizm ve spor gibi birçok alanda tanıtılmasına katkı sağlamaktır.

Mersin Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Erdemli Belediyesi, Kızkalesi Turizm ve Kültür Derneği'nin işbirliğinde

gerçekleştirilen festivalde konserler ve sportif aktivitelerin yanı sıra dans ve eğlence gösterileri de yer almaktadır. Festivalde doğa ve turizm cenneti Kızkalesi'ni hem Türkiye'ye hem de dünyaya tanıttak etkinliklere yer verilmektedir. Yerli ve yabancı turistler için gerçekleştirilen etkinlikler kapsamında, en son 2014 yılında gerçekleştirilen festival etkinliğinde, plaj voleybolu, plaj hentbolu, yüzme yarışları, karate gösterileri, yelken yarışları, artistik jimnastik gösterileri, muay thai gösterisi, genç müzik grupları gösterisi, halk dansları, modern dans gösterileri ve geleneksel giyim-kuşam konulu bir defile yapılmıştır. Festival sonunda Burcu Güneş ve Davut Güloğlu tarafından konser verilmiştir.

- **Spor**

Önemli spor tesisleri: Mersin Arena Stadyumu, Burhanettin Kocamaz Stadyumu, Edip Buran Spor Salonu, Olimpik Kapalı Yüzme Havuzu, Nevin Yanıt Atletizm Kompleksi'dir.

Atletizm, futbol, basketbol, voleybol vb. sportif faaliyetler, yamaç paraşütü ve festivalleri, park ve bahçeler, koşu ve yürüyüş parkurları örnek gösterilebilir.

- Tarsus Uluslararası Yarı Maratonu

İlk kez 2004 yılında koşulan yarış Tarsus Belediyesi, Sağlık ve Eğitim Vakfı ve Tarsus Amerikan Koleji tarafından organize edilmektedir. Her yıl genelde Mart ve Nisan aylarında gerçekleştirilen bir atletizm etkinliğidir. Etkinliğin amacı, toplumun birlik ve beraberlik ruhunu geliştirmek, Tarsus'u uluslararası düzeyde tanıtmak ve spor yapmayı özendirmeştir.

Tarsus Kaymakamlığı, Tarsus Belediye Başkanlığı, Sağlık ve Eğitim Vakfı, Amerikan Koleji iş birliğinde yapılan etkinlik sivil toplum kuruluşları ve firmalar tarafından desteklenmektedir.

Maraton Tanıtım Yürüyüşünün güzergâhı Aznakay Parkı, Atatürk Parkı, Yârenlik Alanı, Cumhuriyet Alanı olarak belirlenmiştir. Uluslararası maraton kapsamında ayrıca makarna partisi, yarı maraton startı, halk koşusu startı, ödül töreni ve konser etkinliği düzenlenmektedir.

- Tarsus Cumhuriyet Güreşleri

Tarsus Belediyesi tarafından 28-29 Ekim tarihleri arasında gerçekleştirilen festivalin amacı, ata sporumuz olan güreşi yaşatmak ve gelecek nesillere aktarmaktır. Cumhuriyet Bayramı etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilen güreş şenlikleri, toplumun birlik ve beraberlik duygularını pekiştirmek için gerçekleştirilmektedir.

- Silifke Atakent Uluslararası Kum ve Su Sporları ve Kültür Festivali

Silifke'ye bağlı Atakent Beldesinde 14'ncüsü ve sonuncusu Ağustos 2013'te gerçekleştirilen festivalin amacı turizmin gelişmesi, sporun sevdinilmesi ve teşvik edilmesine katkıda bulunmaktır. Festivalde halk oyunları gösterisi, konserin yanı sıra plaj voleybolu turnuvaları da gerçekleştirilmiş ve turnuva sonunda dereceye girenlere ödül verilmiştir.

• **Sanat**

Mersin devlet Opera ve Balesi gösterilerini Mersin Kültür Merkezi'nde sergilemektedir. Her yıl Uluslararası Mersin Müzik Festivali düzenlenmektedir.

Büyükşehir belediyesinin yanı sıra Akdeniz ve Yenışehir ilçe belediyeleri kurdukları tiyatrolarla değişik zamanlarda halka ücretsiz tiyatro gösterileri sunmaktadır.

Topluma en iyi şekilde spor hizmeti verilmesinde spor tesislerinin niteliği(Karataş ve ark., 2011) spor ve fiziksel aktivitelere katılım sağlayan insanların sosyalleşmeleri açısından da önemlidir (Akyol ve İlkım, 2018).

- Tarsus Uluslararası Türk Dünyası Tiyatro Günleri

Tarsus Belediyesi tarafından organize edilen ve 7'ncisi en son 2013 tarihinde gerçekleştirilen Tiyatro Günü Etkinliklerine İran, Irak ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti tiyatro ekipleri katılmaktadır. Etkinliğin amacı halka tiyatro sevgisi kazandırmak, Türk dünyasını bir araya getirerek, kardeşlik ve kültür bağlarının kuvvetlenmesini sağlamaktır.

Tabiat Parkları

- 100.yıl Tabiat Parkı

- Aydınıcık Tabiat Parkı
- Pullu Tabiat Parkı
- Dikilitaş Tabiat Parkı
- Erdemli amlığı Tabiat Parkı
- amdüzü Tabiat Parkı
- Sarıkayalar Tabiat Parkı
- Karaekşi Tabiat Parkı

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

3.1.Araştırmanın Yöntemi

Tezin bu kısmında araştırma yöntemine değinilmiştir. Araştırma modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanma süreçleri ve araştırmada kullanılan tekniklere yer verilmiştir.

3.1.1.Araştırma Modeli

Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama deseni kullanılmıştır. Betimsel tarama, geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu ve olayla ilgili görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır (Karakaya, 2012).

Tablo 4.1 Katılımcıların Demografik Bilgileri Analizi Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	<i>f</i>	%
Cinsiyet	Kadın	173	54,6
	Erkek	144	45,4
	Toplam	317	100
Yaş	18-20 yaş	69	21,8
	21-24 yaş	85	26,8
	25-30 yaş	77	24,3
	31-40 yaş	59	18,6
	40 ve üzeri	27	8,5
	Toplam	317	100
Medeni Durum	Bekar	189	59,6
	Evli	128	40,4
	Toplam	317	100
Eğitim Durumu	Orta Öğretim	72	22,7
	Önlisans	109	34,4
	Lisans	110	34,7
	Yüksek Lisans	26	8,2
	Toplam	317	100

Araştırmaya katılan bireyleri tanımlayan istatistiksel bilgiler Tablo 4.1.’de şu şekilde verilmiştir. Katılımcıların cinsiyet dağılımları %54,6’sı (173) kadın,

%45,4'ü (144) erkek şeklindedir. Katılımcıların yaş kategorisine göre dağılımları ise %21,8'i (69) 18-20 yaş aralığında, %26,8'i (85) 21-24 yaş aralığında, %24,3'ü (77) 25-30 yaş aralığında, %18,6'sı (59) 31-40 yaş aralığında ve %8,5'i (27) 41 ve üzeri yaş aralığında dağılmaktadır. Katılımcıların medeni durum kategorisine göre dağılımları ise %59,6'sı (189) bekar, %40,4'ü (128) evli şeklindedir. Eğitim durumu kategorisine verilen cevapları incelediğimizde katılımcıların %22,7'si (72) ortaöğretim, %34,4 (109) ön lisans, %34,7'si'ü (110) lisans ve %8,2'si (26) lisansüstü şeklindedir.

Evren ve Örneklem:

Araştırma evreni, Mersin ilinde sürekli ve devamlı olarak ikamet eden, rekreasyon alanlarını kullanan ve rekreatif etkinliklere katılan bireylerden oluşmaktadır. Örneklemi ise, evren grubundan kolayda örnekleme yöntemi ile araştırmaya gönüllü olarak katılan 173 kadın, 144 erkek olmak üzere toplam 317 gönüllüden oluşmaktadır.

Kolayda Örneklem Yöntemi: Kolayda örnekleme, ana kütle içerisinde örnek olarak seçilecek kesimin, araştırmacının kararıyla belirlendiği tesadüfî olmayan örnekleme yöntemidir. Kolayda örneklemede veriler, ana kütlede en kolay, hızlı ve ekonomik şekilde toplanılan yöntemdir (Haşılıoğlu vd. 2015).

3.2. Veri Toplama Araçları ve Süresi

Bu tezde yerel yönetimlerde rekreasyon hizmetleri ve kent halkının rekreasyonel faaliyetlere olan yaklaşımlarının incelenmesi: Mersin büyükşehir belediyesi örneğini incelemek için literatür taraması sonucu araştırmacı tarafından hazırlanmış kişisel bilgi formu (EK-1), bireylerin, belediyeler tarafından yaptırılan rekreasyon alanlarını tercih etmelerinde etkili olan unsurları sorgulayan, “Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği” (RATE) (EK-2) kullanılmıştır.

Veriler, 03/2021 – 08/2021 tarihleri arasında Mersin Büyükşehir Kent Parklarını kullananlar ile yüz yüze ölçek uygulanmış, ancak pandemiden dolayı yüz yüze uygulamadan yeterli sayıya ulaşamadığından dolayı online ölçek uygulanarak

toplanmıştır. Bu çalışmanın yürütülmesi için Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurul (toplantı sayısı: 03, karar sayısı: 2021/165 ve toplantı tarihi: 29/03/2021) ile onay alınmıştır.

3.2.1. Kişisel Bilgi Formu

Sosyo-demografik özellikler içeren kişisel bilgi formunda: bireylerin yaşı, cinsiyeti, medeni durum, eğitim seviyesi, rekreasyon alanlarında gerçekleştirilen rekreatif faaliyet türleri, rekreasyon alanlarının hangi amaçla tercih ettiklerini ve rekreasyon alanlarının kullanım sıklığı olmak üzere araştırmacı tarafından oluşturulan toplam 7 soru yer almaktadır.

3.2.2. “Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği” (RATE)

Gümüş ve Özgül (2017) tarafından geliştirilen RATE sportif çeşitlilik, personel, konum, fiziki imkanlar ve aktivite olmak üzere 5 alt boyuttan 24 maddeden oluşmakta ve 5’li derecelidir (1: Hiç Önemli Değil, 2: Önemsiz, 3: Fark etmez, 4: Önemli, 5: Çok Önemli). Sportif çeşitlilik(3 madde): “Farklı spor dallarını yapmaya imkan sağlaması”, personel(4 madde): “ Spor yaptıracak eğitmenlerin olması”, Konum(3 madde): “ Toplu taşıma araçları ile ulaşılabilir olması”, Fiziki imkanlar(9 madde): “ Yeşil alanların çok ve çeşitli olması”, Aktivite(5 madde): “Alanda sürekli sosyo kültürel etkinliklerin bulunması” ölçeği oluşturan maddelerdir.

Tablo 4.1. Araştırmada Kullanılan Ölçeklerin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

	Madde Sayısı	N		Statistic	Std. Error
RATE	24	317	Skewness	-3,201	,137
	24	317	Kurtosis	11,615	,273

Rekreasyon alanı Tercih Etkenleri Ölçeği alt boyutlarının çarpıklık basıklık değeri kontrol edildiğinde normal dağılıma uygun olmadığı otaya çıkmış olup Skewness çarpıklık değeri -3, basıklık değeri ise 11’dir. -3 ile 11 arasında bulunduğu için non parametric testler uygulanmıştır.

3.3. Veri Analizi

Veriler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 23 istatistiksel analiz programında analiz edilmiştir. Katılımcıların kişisel bilgilerinin dağılımlarını belirlemek için yüzde ve frekans tanımlayıcı istatistikler yapılmıştır. Frekans dağılımı; bir ya da daha çok değişkene ait değerlerin ya da puanların dağılımına ait özelliklerini betimlemek amacıyla verileri sayı ve yüzde olarak verir (Büyüköztürk, 2013).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4. Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde araştırma doğrultusunda uygulanan analizler bulunmaktadır.

Tablo 4.2. Araştırmaya Katılan Bireylerin Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği'ne Verdikleri Cevapların Sonuçları

İfadeler	N	%
Rekreasyon alanlarında gerçekleştirdiğiniz Rekreatif faaliyetler nelerdir?		
Koşu	55	17,4
Yürüyüş	106	33,4
Piknik	85	26,8
Bisiklet Sürme	66	20,8
Paten/ kay kay kullanma	5	1,6
Rekreasyon alanlarını hangi amaçla tercih edersiniz?		
Dinlenme	105	33,1
Eğlenme	212	66,9
	317	100,0
Rekreasyon alanlarını kullanma sıklığınız gün?		
1	51	16,1
2	107	33,8
3	86	27,1
4	29	9,1
5	27	8,5
6	5	1,6
7	12	3,8
TOPLAM	317	100,0

Araştırmaya katılan bireylere, rekreasyon alanı kullanımı ve kullanım sıklığı ile ilgili birtakım sorular sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevapların istatistiksel dağılımları şu şekilde ortaya çıkmaktadır. Bireylere rekreasyon alanları kullanımları hakkında “Rekreasyon alanlarında gerçekleştirdiğiniz Rekreatif faaliyetler nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Verilen cevaplara göre; Bireylerin %17,4’ü (55) koşu için kullanırken, %33,4’ü (106) Yürüyüş, %26,8’i (85) Piknik, %20,8’i (66) Bisiklet Sürme ve %1,6’sı (5) ise Paten/ kay kay kullanmaktadır. “ Rekreasyon alanlarını hangi amaçla tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların dağılımları ise şu

şekildedir; Bireylerin %33,1'i (105) Dinlenme amacıyla kullanırken, %66,9'u (212) ise Eğlence için kullanmaktadır. Bireylerin rekreasyon alanlarda/rekreatif faaliyetlerde geçirdikleri süre hakkında bilgi almak için “Rekreasyon alanlarını kullanma sıklığınız gün?” sorusu sorulmuştur. Verilen cevapların istatistiksel dağılımları şu şekildedir; Bireylerin %16,1'i (51) haftada 1 gün rekreasyon alanlarını kullanırken, %33,8'i (107) haftada 2 gün, %27,1'i (86) haftada 3 gün, %9,1'i (29) haftada 4 gün, %8,5'i (27) haftada 5 gün, 1,6'sı(5) haftada 6 gün ve % 3,8'i(12) haftada 7 gün)rekreasyon alanlarını kullanmaktadır.

Verilere göre, katılımcıların çoğunluğu rekreasyon alanlarını yürüyüş yapmak, piknik yapmak ve bisiklet sürmek gibi etkinlikler için tercih etmektedir. Koşu ve paten/kaykay kullanma gibi daha spesifik aktiviteler ise daha az oranda tercih edilmektedir. Rekreasyon alanlarını tercih etme amaçlarına gelince, büyük bir çoğunluk dinlenmek için bu alanları kullanmaktadır. Ancak eğlence amacıyla da kullanım oranı oldukça yüksektir. Bu, rekreasyon alanlarının hem dinlenme hem de eğlence ihtiyaçlarını karşılamada önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

Katılımcıların rekreasyon alanlarını kullanma sıklığına bakıldığında, haftada 2-3 gün kullanımın daha yaygın olduğu görülmektedir. Ancak haftada 1 gün veya daha sık kullanım yapan bireyler de bulunmaktadır. Bu veriler, rekreasyon alanlarının insanlar için önemli bir boş zaman etkinliği ve dinlenme mekanı olduğunu göstermektedir. Katılımcıların çoğunluğu bu alanları dinlenmek ve eğlenmek için tercih etmekte ve düzenli olarak kullanmaktadır. Bu da rekreasyon alanlarının toplumun yaşam kalitesini artıran ve sağlıklı bir yaşam tarzını teşvik eden önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

Tablo 4.4. Yaş Değişkenine Göre Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği Alt Boyutları Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Boyut	Yaş Grubu	N	S.O	$\bar{x} \pm Sd$	X^2	P
ÖLÇEKK ORT.	18-20 yaş	69	160,45	4	87,940	0,804
	21-24 yaş	85	149,36			
	25-30 yaş	77	159,50			
	31-40 yaş	59	167,81			
	41 yaş ve üzeri	27	164,96			
SPORTİF ÇEŞİTLİ LİK	18-20 yaş	69	182,88	4	138,476	0,044*
	21-24 yaş	85	150,10			
	25-30 yaş	77	152,56			

	31-40 yaş	59	163,36			
	41 yaş ve üzeri	27	134,80			
PERSONE L	18-20 yaş	69	167,54	4	106.528	0,494
	21-24 yaş	85	145,19			
	25-30 yaş	77	158,44			
	31-40 yaş	59	167,51			
	41 yaş ve üzeri	27	163,65			
KONUM	18-20 yaş	69	162,60	4	90.438	0,520
	21-24 yaş	85	149,16			
	25-30 yaş	77	164,33			
	31-40 yaş	59	154,43			
	41 yaş ve üzeri	27	175,54			
FİZİKİ İMKANL AR	18-20 yaş	69	152,92	4	104.152	0,242
	21-24 yaş	85	145,33			
	25-30 yaş	77	165,22			
	31-40 yaş	59	164,98			
	41 yaş ve üzeri	27	186,76			
AKTİVİT E	18-20 yaş	69	153,15	4	100,000	0,145
	21-24 yaş	85	151,52			
	25-30 yaş	77	149,10			
	31-40 yaş	59	176,55			
	41 yaş ve üzeri	27	187,35			

*p< .05

Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği (RATE) ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını ölçmek amacıyla parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis testi yapıldı.

Analiz sonucuna göre “Sportif çeşitlilik” alt boyutu ile yaş değişkeni anlamlı farklılık göstermemektedir (p=0,044).

“Personel” alt boyutu ile yaş değişkeni anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05).

“Konum” alt boyutu ile yaş değişkeni anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05).

“Fiziki İmkanlar” alt boyutu ile yaş değişkeni anlamlı farklılık göstermemektedir (p=0,242).

“Aktivite” alt boyutu ile yaş değişkeni anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$).

Bu sonuçlar, yaşın rekreasyon alanı tercihlerini etkileyebileceğini ve özellikle personel, konum ve aktivitelerin yaşa bağlı olarak farklılık gösterebileceğini düşündürmektedir. Bu bilgiler, rekreasyon alanlarının yaş gruplarına özel hizmetler sunarak kullanıcı deneyimini geliştirmeye yönelik planlamalar yapılmasında önemli olabilir.

Tablo 4.5. Medeni Durum Değişkenine Göre Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği Alt Boyutlarının Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Boyut	Medeni Durum	N	S.O	S.T	z	P
ÖLÇEK ORT.	Bekar	128	173,71	22235,50	-2,358	0,018
	Evli	189	149,03	28167,50		
SPORTİF ÇEŞİTLİLİK	Bekar	128	153,20	19606,50	-1,034	0,301
	Evli	189	162,93	30793,50		
PERSONEL	Bekar	128	162,30	20775,00	-0,552	0,581
	Evli	189	156,76	29628,00		
KONUM	Bekar	128	168,39	21553,50	-1,752	0,080
	Evli	189	152,64	28849,50		
FİZİKİ İMKANLAR	Bekar	128	180,64	23121,50	-3,523	0,000
	Evli	189	144,35	27281,50		
AKTİVİTE	Bekar	128	179,41	22964,00	-3,346	0,001*
	Evli	189	145,18	27439,00		

* $p< .05$

Araştırmaya katılan bireylerin Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını ölçmek amacıyla parametrik olmayan testlerden Mann Whitney-U testi yapıldı. Tablo 4.5 incelendiğinde “Sportif Çeşitlilik” alt boyutu ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($z=-1,034$; $p<0,05$). Bireylerin “Sportif Çeşitlilik” alt boyutu puanları bekarların (S.O.=153,20), evlilerin (S.O.=162,93) şeklinde bulunmuştur.

“Personel” alt boyutu ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($z=-0,552$; $p<0,05$). Bireylerin personel alt boyutu puanları bekarların (S.O.=162,30), evlilerin (S.O.=156,76) şeklinde bulunmuştur.

“Konum” alt boyutu ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($z=-1,752$; $p<0,05$). Bireylerin konum alt boyutu puanları bekarların (S.O.=168,39), evlilerin (S.O.=152,64) şeklinde bulunmuştur.

“Fiziki İmkanlar” alt boyutu ile medeni durum arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bireylerin fiziki imkanlar alt boyutu puan ortalamaları bekarların (S.O.=180,64), evlilerin (S.O.=144,35) şeklinde bulunmuştur.

“Aktivite” alt boyutu ile medeni durum arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bireylerin aktivite alt boyutu puan ortalamaları bekarların (S.O.=179,41), evlilerin (S.O.=145,18) şeklinde bulunmuştur.

Bu verilere dayanarak, medeni durumun rekreasyon alanı tercihlerinin belirli alt boyutlarında farklılıklara neden olduğu söylenebilir. Bekar bireylerin, sportif çeşitlilik, konum, fiziki imkanlar ve aktivite açısından daha yüksek puanlar elde ettikleri görülmektedir. Bununla birlikte, personel alt boyutunda evli bireylerin biraz daha yüksek puanlar aldığı dikkat çekmektedir.

Tablo 4.6. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği Araştırma Alt Boyutu Dağılımına İlişkin Sonuçlar

Boyut	Eğitim Durumu	N	S.O	$\bar{x} \pm Sd$	χ^2	P
SPORTİF ÇEŞİTLİLİK	Ortaöğretim	72	157,14	3	00,287	0,962
	Önlisans	109	160,68			
	Lisans	110	157,10			
	Yüksek Lisans	26	165,15			
PERSONEL	Ortaöğretim	72	134,43	3	16,637	0,001*
	Ön Lisans	109	155,87			
	Lisans	110	165,14			
	Yüksek Lisans	26	214,19			
KONUM	Ortaöğretim	72	155,97	3	00,204	0,977
	Ön Lisans	109	159,64			
	Lisans	110	159,26			
	Lisansüstü	26	163,58			
FİZİKİ İMKANLAR	Ortaöğretim	72	152,97	3	12,532	0,006*
	Ön Lisans	109	147,04			
	Lisans	110	161,48			
	Lisansüstü	26	215,37			
AKTİVİTE	Ortaöğretim	72	154,35	3	5,933	0,115
	Ön Lisans	109	153,45			
	Lisans	110	158,00			
	Lisansüstü	26	199,37			

*p< .05

Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği ile eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını ölçmek amacıyla parametrik olmayan testlerden Kruskall Wallis testi yapıldı.

Analiz sonucuna göre “Sportif Çeşitlilik” alt boyutu ile eğitim durumu değişkeni anlamlı farklılık göstermemektedir (p=0,962).

2 “Personel” alt boyutu ile eğitim durumu değişkeni anlamlı farklılık göstermemektedir (p=0,001).

“Konum” alt boyutu ile eğitim durumu değişkeni anlamlı farklılık göstermemektedir (p=0,972).

“Fiziki İmkanlar” alt boyutu ile eğitim durumu değişkeni anlamlı farklılık göstermemektedir (p=0,006).

“Aktivite” alt boyutu ile eğitim durumu değişkeni anlamlı farklılık göstermemektedir (p=0,115).

Analiz sonuçlarına göre, alt boyutlardan "Sportif Çeşitlilik" ile eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (p=0,962). Bu, "Sportif Çeşitlilik" tercihinin sahip olmanın veya olmamanın eğitim düzeyiyle ilişkili olmadığını gösterir.

Öte yandan, "Personel" alt boyutu ile eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır (p=0,001). Bu, "Personel" faktörünün rekreasyon alanı tercihinde eğitim düzeyine bağlı olarak farklılık gösterebileceğini düşündürülebilir. Ancak, p değeri oldukça düşüktür, bu nedenle ilgili gruplar arasındaki farkı daha ayrıntılı bir şekilde incelemek önemlidir.

Diğer alt boyutlar olan "Konum" (p=0,972), "Fiziki İmkanlar" (p=0,006) ve "Aktivite" (p=0,115) ile eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bu sonuçlar, bu alt boyutların rekreasyon alanı tercihinde eğitim düzeyi ile ilişkili olmadığını göstermektedir.

Sonuç olarak, analiz sonuçlarına dayanarak, "Sportif Çeşitlilik", "Konum" ve "Aktivite" alt boyutları ile eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken, "Personel" ve "Fiziki İmkanlar" alt boyutları ile eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA SONUÇ

5. Tartışma ve Sonuç

Yapılan bu tezde “Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Hizmetleri ve Kent Halkının Rekreasyonel Faaliyetlere Olan Yaklaşımlarının İncelenmesi: Mersin Büyükşehir Belediyesi Örneği” incelenmiştir. Çalışmada kullanılan Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeğinin “ Sportif Çeşitlilik”, “Personel”“ Konum, “Fiziki İmkanlar” ve “Aktivite”alt boyutları ile bireylerin cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, eğitim durumu ve rekreasyonel alanlarda gerçekleştirilen rekreatif aktiviteler ve gerçekleştirme süreleri arasındaki anlamlı farklılıklar incelenmiştir.

Yerel yönetimlerin rekreasyon hizmetleri, kent halkının boş zamanlarını değerlendirebilecekleri çeşitli aktiviteler ve mekanlar sunma amacını taşır. Bu hizmetler, kent halkının fiziksel, sosyal ve zihinsel ihtiyaçlarını karşılayarak yaşam kalitesini artırmayı hedefler. Yerel yönetimlerin rekreasyon hizmetleri, kent halkına sağlıklı yaşam tarzını teşvik etme, sosyal etkileşimi artırma, stresi azaltma, kültürel etkinliklere katılımı teşvik etme gibi bir dizi fayda sağlar. Bu hizmetler, parklar, oyun alanları, spor tesisleri, yürüyüş ve bisiklet yolları gibi çeşitli alanları içerebilir. Kent halkının rekreasyonel faaliyetlere olan yaklaşımı, bireysel tercihler, ilgi alanları, yaşam tarzları ve sosyoekonomik durumları gibi faktörlere bağlı olarak değişebilir. Bazı bireyler aktif bir şekilde rekreasyonel faaliyetlere katılırken, bazıları ise daha pasif bir şekilde zamanlarını geçirmeyi tercih edebilir. Yerel yönetimler, kent halkının rekreasyonel faaliyetlere olan ilgisini artırmak için çeşitli stratejiler geliştirebilir. Bu stratejiler arasında etkinliklerin çeşitlendirilmesi, erişilebilirlik ve erişim kolaylığının sağlanması, bilgilendirme ve farkındalık çalışmalarının yapılması yer alabilir. Kent halkının rekreasyonel faaliyetlere olan yaklaşımı, yerel yönetimlerin bu hizmetleri sunma şekilleri, kalitesi ve erişilebilirliği ile doğrudan ilişkilidir. Başarılı bir rekreasyon hizmeti sunumu, kent halkının sağlıklı ve aktif bir yaşam tarzını benimsemesine, sosyal bağlarını güçlendirmesine ve kentin yaşam kalitesini artırmasına katkıda bulunabilir(Koçyiğit ve Yılmaz:2014).

Araştırmanın bu bölümünde rekreatif alan tercihlerinde cinsiyet değişkeni açısından araştırma sonuçlarına ve konuya yönelik literatür alan yazınına yer verilmiştir. Araştırma kapsamında örnekleme dahil olan katılımcıların cinsiyet dağılımları %54,6'sı (173) kadın, %45,4'ü (144) erkektir. Elde edilen bilgiler doğrultusunda; Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu sonuç, araştırma kapsamında incelenen rekreasyon alanı tercih etkenlerinin cinsiyete bağlı olarak değişmediğini göstermektedir. Yani, kadın ve erkek katılımcılar arasında tercih etkenlerinde önemli bir farklılık tespit edilememiştir. Bu bulgu, rekreasyon alanlarının tasarımı ve yönetimi süreçlerinde cinsiyetin önemli bir belirleyici faktör olmadığını düşündürebilir. Bu nedenle, bu alanlarda eşitlikçi ve kapsayıcı yaklaşımlar benimsenerek, her iki cinsiyete de hitap eden tercihleri ve ihtiyaçları karşılayacak düzenlemeler yapılması önemlidir.

Bu çalışmalara benzer nitelikte olan “Yerel Yönetimlerin Yaptırdığı Spor Parklarıyla İlgili Sorunlar Ve Çözüm Önerileri (Mersin Örneği)” isimli çalışmada ise kadın katılımcıların erkek katılımcılara oranla daha fazla olduğu bulunmuştur (Tatlı, 2013). Bu araştırmalar, yatığımız çalışmaya karşı tez niteliğindedir.

Altay (2018) tarafından yapılan çalışmada ise yerel yönetimlerin rekreatif faaliyetleri cinsiyet bağlamında incelenmiştir. Araştırma bulgularından katılımcıların, çoğunlukla kadın katılımcıların, işçi ve ev hanımı, geliri 2001-2700 düzeyde olduğu; çoğunluğunun kültürel etkinlikler, fiziksel ve sportif etkinliklere katıldığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılan tüm bireylerin memnuniyet alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre bir farklılık görülmemiştir.

Elde edilen diğer bir analizler sonucunda katılımcıların medeni durumları ile Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri “RATE” ölçek alt boyutlarından , “Fiziki İmkânlar” alt boyutu puan ortalamalarının bekarların (S.O.=180,64), evlilerden(S.O.=144,35) daha fazla yüksek puana sahip oldukları ve anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.5).

Araştırmaya Katılan Bireylerin Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeğinde “Rekreasyon alanları kullanım amacınız nedir?” sorusuna verdikleri

“Eğlenme”(n=212- %66,9)cevabının “Dinlenme(n=105- %33,1) cevabından daha fazla olduğu ve aralarında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara dayanarak, araştırmaya katılan bireylerin çoğunluğunun rekreasyon alanlarını "eğlenmek" amacıyla tercih ettiği görülmektedir. Ayrıca, "Eğlenme" ve "Dinlenme" cevapları arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirtilmiştir. Bu bulgu, araştırmanın örneklemini oluşturan bireylerin rekreasyon alanlarını genellikle eğlence amaçlı kullandıklarını göstermektedir. Bu da rekreasyon alanlarının sosyal etkileşim, spor, oyun ve diğer eğlence faaliyetlerine yönelik imkanlarına olan talebin yüksek olduğunu gösterir. Bu bilgi, rekreasyon alanlarının planlanması ve yönetimi süreçlerinde dikkate alınabilir. Eğlence ve dinlenme amaçlarına yönelik etkinliklerin çeşitlendirilmesi, rekreasyon alanlarının kullanıcıların beklentilerini karşılamasını ve tercih edilmesini sağlayabilir.

Göktaş ve arkadaşlarının (Göktaş, 2006) yapmış oldukları çalışmada %62,6’sı dinlendirici olduğu için, %60’ı stresten kurtulmak için, %50’si rahatlamak için, %49’u ise sağlık için katıldığı görülmektedir. Bizim çalışmamızla bulunan değerlerin birbirine uzak olduğu görülmektedir.

Mengütay ve arkadaşlarının (Mengütay, 2006) çalışmasında sağlık %10,7, dinlenme sağlıyor %9,5, eğlendiriyor hayata bağlıyor %8,3, yeni şeyler öğrenmeyi sağlıyor %6, meşgul ediyor ruhen ve bedenen canlılık kazandırıyor %7,1 olduğu görülmektedir. Çalışmamızla bulunan değerlerin birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Çalışmada kullanılan ölçekte yer alan “Rekreasyon alanlarında gerçekleştirdiğiniz Rekreatif faaliyetler nelerdir?” sorusuna katılımcıların%17,4’ü (55) koşu için kullanırken, %33,4’ü (106) Yürüyüş, %26,8’i (85) Piknik, %20,8’i (66) Bisiklet Sürme ve %1,6’sı (5) ise Paten/ kay kay cevabını vermiştir. İstatistiksel olarak aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara dayanarak, katılımcıların rekreasyon alanlarında gerçekleştirdikleri rekreatif faaliyetlerde farklı tercihler gösterdikleri görülmektedir. Ancak, istatistiksel analiz sonuçlarına göre, bu faaliyetler arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı belirtilmiştir. Bu bulgu, rekreasyon alanlarının farklı aktiviteleri destekleyebilecek

şekilde tasarlanması gerektiğini göstermektedir. Koşu, yürüyüş, piknik, bisiklet sürme ve paten/kaykay gibi çeşitli faaliyetleri destekleyen alanlar, kullanıcıların tercihlerine ve ihtiyaçlarına yanıt verebilir.

Tüm katılımcılardan elde edilen analiz sonuçlarına göre rekreasyonel etkinliklere katılımı Sportif Çeşitlilik, personel, Fiziki İmkanlar birincil faktör olduğu görülmekle birlikte katılım engellerinde kısıtlayıcılar arasında zaman faktörü ile güvenlik ve spor alanı gibi alt boyut faktörlerinin önemli olduğu söylenebilir. Özellikle açık hava etkinlikleri ile ilgili olarak yapılan araştırmalar, doğada yürümenin daha sağlıklı olduğunu ortaya koymuştur (Hartig ve ark., 2003). Boş zaman etkinliklerinin fizyolojik ve psikolojik durumları üzerinde daha olumlu etkisi olduğu söylenebilir (Weng ve Chiang, 2014).

Eğitim durumu kategorisine verilen cevapları incelediğimizde katılımcıların %22,7'si (72) ortaöğretim, %34,4 (109) ön lisans, %34,7'si'ü (110) lisans ve %8,2'si (26) lisansüstü şeklindedir. Bu verilere dayanarak, araştırmaya katılan bireylerin eğitim düzeyleri arasında da farklılıklar olduğu söylenebilir. Lisans mezunu katılımcıların oranının diğer eğitim düzeylerine göre biraz daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bilgi, rekreasyon alanlarının tasarımı ve yönetimi süreçlerinde dikkate alınabilir. Farklı eğitim düzeylerine sahip olan bireylerin tercihlerini ve ihtiyaçlarını karşılayacak etkinliklerin düzenlenmesi önemlidir. Ayrıca, bilgi ve farkındalık düzeyini artırmak için eğitim materyalleri veya programları sunmak da faydalı olabilir.

Koçak ve arkadaşları (2017) tarafından yapılan çalışmada, algılanan hizmet kalitesi ve eğitim durumları arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Demirel tarafından (2013) rekreasyonel spor programı sunan işletmelere yönelik olarak yürütülen çalışmada eğitim düzeyleri lise düzeyinde olan üyelerin personel ve program boyutuna yönelik algılarının üniversite düzeyindeki algıdan yüksek olduğu, lise ve ilköğretim düzeyindeki eğitim seviyesine sahip olan üyelere tesise yönelik hizmet kalitesi algı puanları üniversite olan üyelere göre yüksek olduğunu bulmuştur. Bu çalışmanın sonuçları ile araştırmamıza ait sonuçlar paraleldir.

Alptürker (2010), vatandaşların belediyenin sunduğu hizmetlerden algıladıkları memnuniyet düzeyi ile eğitim düzeyi arasında spor, kültür, sanata duyulan memnuniyet düzeylerinde istatistiksel olarak önemli bir fark görülmüş, çalışmamızda ise hizmetin etkin ve güvenilirlik faktöründe ortaokul mezunlarının daha memnun oldukları görülmektedir. Bunun sonucunda yüksekokul mezunlarına nazaran ortaokul mezunlarının memnuniyetinin fazla olması eksikleri görememesi olabilir.

Katılımcıların yaş kategorisine göre dağılımları ise %21,8'i (69) 18-20 yaş aralığında, %26,8'i (85) 21-24 yaş aralığında, %24,3'ü (77) 25-30 yaş aralığında, %18,6'sı (59) 31-40 yaş aralığında ve %8,5'i (27) 41 ve üzeri yaş aralığında dağılmaktadır. Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği alt boyutlarında yaş değişkeni açısından; Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği alt boyutlarında yaş değişkeni açısından; verilen cevaplar göz önünde bulundurulduğunda aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu verilere dayanarak, araştırmaya katılan bireylerin farklı yaş aralıklarında temsil edildiği görülmektedir. Farklı yaş gruplarından katılımcıların olması, rekreasyon alanı tercihleri üzerinde yaş faktörünün etkisini değerlendirmek açısından önemlidir. Ancak, istatistiksel analiz sonuçlarına göre, Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği alt boyutlarıyla yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuç, rekreasyon alanı tercihlerinin yaşa bağlı olarak değişmediğini göstermektedir. Yani, farklı yaş gruplarındaki bireylerin rekreasyon alanı tercihlerinde benzerlikler olduğu söylenebilir. Bu bilgi, rekreasyon alanlarının yaş gruplarına uygun olarak tasarlanması ve çeşitli yaşlardaki katılımcıların tercihlerini karşılaması gerektiğini göstermektedir. Yaşa uygun etkinliklerin sunulması ve yaş gruplarına özel ihtiyaçların dikkate alınması önemlidir.

Esenkaya (2010)' a göre yaptığı çalışmada belediyelerin spor hizmetlerini sunarken hedef kitle olarak halkın bütün kesiminin (çocuk, genç, bay, bayan, yaşlı ve engelli) dikkate almalı, tesislerin yapımı ve işletimi konusunda halkın beklenti ve ihtiyaçlarını göz önünde tutması gerektiğini belirtmiştir. Belediyelerin sundukları spor hizmetlerinin tanıtım ve duyurularını etkin olarak yapmaları gerektiği ayrıca

spor tesisleri bünyelerinde halkın taleplerini dile getirebileceği danışma birimleri oluşturması gerektiğini vurgulamıştır.

Aydın ve Birol tarafından yapılan çalışmada (2019), Karaman ilinde yer alan yerel yönetimlerde gençlere ve çocuklara yönelik rekreatif faaliyetlerin planlanması ve sunumu aşamasında öne çıkan konular ele alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre rekreatif etkinliklerin, çocuk ve gençlerin fiziksel ve sosyal gelişimi üzerinde olumlu katkılar sağlayacağı ve günümüz çağının sorunlarından biri haline gelen teknoloji bağımlılığını önleme de etkili olacağı bulgusu elde edilmiştir.

Avustralya'nın Melbourne şehrinde park ve rekreasyon alanı kullanıcılarının demografik özellikleri, aktivite seviyeleri ve park alanlarını kullandıkları gün ve saatlerin dağılımı hakkında bilgi edinilmesi amaçlanan bir çalışmada, 4 hafta içi ve 4 hafta sonu olmak üzere, toplam 1460 tarama yapılmış ve 4756 kişi gözlemlenmiştir (Veitch ve diğ., 2014). Araştırma bulgularına göre katılımcıların büyük bir çoğunluğunun yetişkin bireyler olduğu gözlemlenmiştir. Yapılan bu çalışmaların bulguları araştırmamızı desteklemektedir.

Genel itibarıyla rekreatif açıdan yerel yönetimlerin şunlara dikkat etmeleri önemlidir:

Çeşitlilik ve Erişilebilirlik: Rekreasyon hizmetlerinin çeşitliliği artırılmalı ve farklı yaş grupları, ilgi alanları ve beceri düzeylerine hitap eden aktiviteler sunulmalıdır. Ayrıca, rekreasyon alanları ve tesislerinin kent halkı için kolay erişilebilir olması sağlanmalıdır.

- **Katılımcı Planlama:** Yerel yönetimler, rekreasyon hizmetlerini planlarken kent halkının katılımını sağlamalı ve ihtiyaçlarına yönelik geri bildirimleri dikkate almalıdır. Halkın talepleri ve önerileri, rekreasyon alanlarının tasarımı, programlarının düzenlenmesi ve hizmetlerin geliştirilmesi sürecinde göz önünde bulundurulmalıdır.
- **Sürdürülebilirlik ve Çevresel Duyarlılık:** Rekreasyon alanlarının ve tesislerinin çevresel sürdürülebilirlik ilkelerine uygun olarak planlanması ve yönetilmesi önemlidir. Yeşil alanların korunması, enerji verimliliği, atık yönetimi ve doğal kaynakların etkin kullanımı gibi çevresel faktörler göz önünde bulundurulmalıdır.

- Eğitim ve Bilgilendirme: Rekreasyon hizmetlerine erişim, kullanım talimatları ve fırsatlar konusunda kent halkının bilgilendirilmesi önemlidir. Yerel yönetimler, rekreasyon hizmetlerini tanıtmak ve farkındalık yaratmak için iletişim kampanyaları, broşürler, web siteleri ve sosyal medya gibi araçlardan yararlanabilir. Ayrıca, rekreasyonla ilgili eğitim programları ve etkinlikler düzenleyerek kent halkının bilinçlenmesini sağlayabilirler.
- İşbirlikleri ve Ortaklıklar: Yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, yerel spor kulüpleri, okullar, üniversiteler ve diğer paydaşlarla işbirliği yaparak rekreasyon hizmetlerini geliştirebilirler. Ortaklıklar, kaynakların paylaşılmasını, programların çeşitlendirilmesini ve hizmetlerin daha geniş bir kitleye ulaşmasını sağlayabilir.
- Bakım ve Güvenlik: Rekreasyon alanlarının düzenli bakımı ve güvenliği sağlanmalıdır. Parklar, oyun alanları ve spor tesisleri düzenli olarak kontrol edilmeli, temiz tutulmalı ve güvenlik önlemleri alınmalıdır. Ayrıca, kent halkına acil durumlar için iletişim kanalları ve yönlendirme sağlanmalıdır.

Yerel yönetimler, rekreasyon hizmetlerini etkin bir şekilde sunarak kent halkının yaşam kalitesini artırabilir, sağlıklı bir yaşam tarzını teşvik edebilir ve toplumsal bağları güçlendirebilir. Bu öneriler, daha kapsayıcı, erişilebilir ve sürdürülebilir rekreasyon hizmetleri sunma hedefine yönelik bir yol haritası olabilir.

Bunların yanı sıra yerel yönetimlerin etkin bir şekilde rekreasyon hizmetleri sunması, kent halkının yaşam kalitesini artırmak için önemli bir adımdır. Rekreasyon hizmetleri, insanlara sağlıklı bir yaşam tarzını teşvik etme, fiziksel aktivite yapma, stresi azaltma ve sosyal etkileşimi artırma fırsatı sunar.

Yerel yönetimlerin kapsayıcı ve erişilebilir rekreasyon hizmetleri sunması, toplumun her kesimine hitap eden programlar ve tesisler sağlaması anlamına gelir. Bu şekilde, yaş, cinsiyet, sosyoekonomik durum veya engellilik gibi faktörlerden bağımsız olarak herkesin rekreasyon olanaklarından eşit şekilde faydalanabilmesi sağlanır. Bu, toplumsal adaleti destekler ve toplumsal bağları güçlendirir.

Aynı zamanda sürdürülebilirlik de önemli bir husustur. Rekreasyon hizmetlerinin çevresel ve ekonomik açıdan sürdürülebilir olması, doğal kaynakları

koruma, enerji verimliliği ve atık yönetimi gibi önlemleri içermesi gerekmektedir. Böylece, rekreasyon alanları ve tesisleri gelecek nesillere de kullanılabilir ve keyifli bir şekilde aktarılabilir.

Yerel yönetimlerin bu önerileri dikkate alarak rekreasyon hizmetlerini planlamaları ve yönetmeleri, kent halkının sağlığını, refahını ve yaşam kalitesini olumlu yönde etkileyebilir. Rekreasyon alanlarının çeşitliliği ve erişilebilirliği artırıldıkça, insanların aktif bir yaşam sürmeleri teşvik edilir ve kentler daha canlı ve sağlıklı bir ortam haline gelir. Bu da toplumun genel refahını artırır ve toplumsal bağları güçlendirir.

Öneriler;

- Yerel yönetimlerde belediyeler bünyesinde sunulan rekreasyon alanlarının ve rekreatif faaliyetlerin çeşitliliğinin artırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.
- Halkın yaşam kalitesi ve memnuniyet düzeyini arttırmak ve daha iyi hizmet sunmak adına rekreasyonel alan ve faaliyetlerde çeşitlendirmeye gidilebilir.
- Rekreasyon alanlarından faydalanmayı kolaylaştırıcı halk sağlık ve refahını artırıcı çözümler üretilebilir.
- Sunulacak olan faaliyetlerde bireylerin çalışma saatlerine göre düzenleme yapılabilir. Bu sayede daha fazla birey katılım gösterme imkanına sahip olabilir.
- Bu çalışmanın belediyelerin rekreasyon amaçlı çalışmalarında yol gösterici olabilmesi hedeflenmektedir.

KAYNAKÇA

AKDENK, Mürsel (1989). “Türk sporunun gelişmesinde spor federasyonlarının rolü güreş federasyonu örneği”, Doktora Tezi, **Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü**, İstanbul.

AKYOL, Betül, İlkım, Mehmet (2018). “Socialization of disabled people with sports activities and their problem encountered in participating in sports activities”, **Turkish Journal of Sport and Exercise**, 20(2), 100-104.

ALPTÜRKER, H. (2010), “Belediye hizmetlerinde vatandaş memnuniyeti: Silifke örneği” (Doktoral Dissertation, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**

ALTAY, İ. (2018). Yetişkin kent halkının belediyelerin serbest zaman etkinliklerinin uygulanması ve rekreasyonun yaşam kalitesini arttırmadaki etkisine ilişkin görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. **Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Edirne.

ALTUNTAŞ, T., Sertbaş, K., Gönener, U., Uzuner, M., Gönener, A., Bahadır, T. (2020). Yerel yönetimlerde fiziksel hareketin sürdürülebilirliğini destekleyen KOBİS (Kocaeli bisikletli ulaşım sistemi) projesinin yönetim ve uygulama süreçlerinin incelenmesi. **Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 4 (1), 277-296.

ALVER, Köksal, (2013), “**Steril hayatlar**” Hece Yayınları, 1. Baskı

ARGAN, Metin ve diğerleri (2012), “**Rekreasyon mabetleri olarak alışveriş merkezleri**”, 1. Rekreasyon Araştırmaları Kongresinde sunuldu, Antalya.

Avrupa Kentsel Şartı (AKŞ), Çev. Zerrin Yener ve Kumru Arapkirlioğlu, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara.

AYDEMİR, S, ve Diğerleri, (2004), “**Türkiye’de imar kurumu**”, Kentsel alanların planlanması ve tasarlanması, **Akademi Kitabevi**, Trabzon

AYDIN, Ahmet Hamdi (2011). **Türk kamu yönetimi**, Dördüncü Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık San. Tic. A.Ş. ISBN 978-975-02-1685-5.

AYDIN, E. ve **BİROL**, S. (2019). Yerel yönetimlerde çocuk ve gençlere yönelik rekreasyon planlaması üzerine bir araştırma: Karaman örneği. **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, 12(66), 999-1006.

AYDIN, Mustafa, (2013), “**Kurumlar sosyolojisi**” Açılım Yay.

AYTAÇ, Fethi (1998), **Açıklamalı belediye kanunu**, 6.Baskı, Seçkin Yayınevi, Ankara

AZAKLI,S., ÖZGÜR, H.(2005). Belediye organları ve organlar arası ilişkiler: başkan, meclis ve encümen, **Ankara: Nobel Yayın Dağıtım**.

BAŞARAN İbrahim Ethem (1989). **Yönetim**, 3. Baskı, Ankara, Gül Yayınevi, s.14.

BOYACI, Elif, (2010),”Ülkemizde kent parkı işlevlerini belirleyen etmenler”, Yüksek Lisans Tezi, **A.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü**, Peyzaj Mimarlığı A.B.D. Ankara

BÖLÜKBAŞI, A. G., & Yıldıztan, D. Ç. (2012). Yerel yönetimlerde belediyenin başarısını ve yaşam memnuniyetini etkileyen faktörler üzerine bir alan araştırması,**Öneri Dergisi**, 9(33), 227-235.

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. ve Kılıç, E. (2013). Bilimsel araştırma yöntemleri. **Ankara: Pegem Akademi**

CAN, H. (2006).“Sosyal belediyecilik ve Ümraniye”. **Yerel Siyaset Dergisi**, Yıl: 1, Sayı: 5, Mayıs, ss. 18-19

CHASE, A.(1996), “Recreation and leisure programming. Eddie Bowers publishing”, **Inc. Dubuque, Iowa**,

ÇEVİK, H. ve Demirci, S. (2012). Kamu politikası: kavramlar, aktörler, süreç, modeller, analiz, karar verme. **Bursa: Seçkin Yayıncılık**. (2),80-82.

ÇOBAN Bilal (2002). “Spor hizmetlerine ilişkin halkın belediyelerden beklentileri (Elazığ il örneği)”,Doktora Tezi, **Gazi Üniversitesi**, Ankara.

DEMİREL, H. (2013). Rekreasyonel spor/fitness programı sunan işletmelerde hizmet kalitesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, **Sağlık Bilimleri Enstitüsü**, Ankara.

DOĞAR Yahya (1997), **Türkiye’de spor yönetimi**, Malatya, Öz Akdeniz Ofset; 10-57.

DURSUN Davut (1998), "Türkiye’de yerel yönetimlerin doğuşu ve siyasi/idari gelişme",**İstanbul; İlke Yayıncılık**.

ERLAÇIN Şükrü F(1972). **İşletme ekonomisi**, İzmir, Ege Üniversitesi **İ.T.B.F. Yayını**, 1972;s 387.

ERSÖZ, Halis Yunus (2000), “Sosyal Politika Açısından Yerel Yönetimler (İngiltere, İsveç ve Türkiye Örneği)”, **İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü**, İstanbul.

ERTAŞ, H. (2016), “Türkiye’de yerel yönetim birimlerinin görev ve sorumlulukları ile ilgili mevzuat ve karşılaştırmalı analiz”, **Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi**, Sayı 11, ss.87-113.

ERTEN, Metin (1999). Nasıl bir yerel yönetim, **İstanbul, Anahtar Kitaplar Yayınevi**:32.

ERYILMAZ, Bilal (1997), **Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılanması**, Birleşik Yayıncılık, İstanbul

ERYILMAZ, Bilal (2000), **Kamu Yönetimi**, İstanbul :Erkan Matbaacılık.

ERYILMAZ, Bilal (2005), **Kamu Yönetimi**, İstanbul: Erkam Matbaası.

ERYILMAZ, Bilal(2010). **Kamu Yönetimi, Düşünceler, Yapılar, Fonksiyonlar**, Güncellenmiş üçüncü Baskı, Ankara: Okutman Yayıncılık.

ESENKAYA, A. (2010). **Halkın Yerel Yönetimlerden Spor Hizmetleri Konusunda Beklentileri: Konya Örneği**.Yüksek Lisans Tezi.Yök Ulusal Tez Merkezi

GÖKDENİZ, A. (1994), Turistik Ürün Geliştirme Stratejisi ve Türkiye’ de Üçüncü Yas Turizminin Yapısal Analizi ve Geliştirilmesi, Örnek Bir Uygulama: **Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Doktora Tezi, Balıkesir

GÖKTAŞ, Z., Çolak M. (2006) **Vergi dairesi başkanlığında çalışan personelin boş zamanlarını değerlendirme üzerine bir araştırma (Balıkesir örneği)**. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 3-5 Kasım, Muğla.

GÖKÜŞ, M., Bayrakçı, E., & Alptürker, H. (2013). Mahalle yönetimi ve mahalle muhtarlarının vatandaşlar tarafından değerlendirilmesi. **Suleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences**, 18(2).

GÖRMEZ, Kemal (1997), **Yerel Demokrasi ve Türkiye**, 2. Baskı, Ankara: Vadi Yayınları.

GÜLER, B. Ayman(1998), **“Yerel Yönetimler”**, TODAİE Yayınları, 2.Baskı, Ankara,.

GÜMÜŞ, H. ve Sabırlı, T. N. (2016). Termal turizmde rekreasyonel hizmet kalitesi. **Journal of Human Sciences**, 13(3), 4453-4463.

GÜMÜŞ, H., & Özgül, S. A. (2017). Development of scales for barriers to participation and preference factors in the use of recreation area, Rekreasyon alanı kullanımına ilişkin katılım engelleri ve tercih etkenleri ölçeklerinin geliştirilmesi. **Journal of Human Sciences**, 14(1), 865-882.

HAKYEMEZ, Yusuf, Şevki (1998), “İl Özel İdarelerinin İşlevi, Organları Ve Roller”, **Sayıştay Dergisi**, Sayı:31, Ekim-Aralık, s.172-190

HARTING, T., & Staats, H. (2006). The need for psychological restoration as a determinant of environmental preferences. **Journal of Environmental Psychology**, 26(3), 215–226. doi:10.1016/J. Jenvp.2006.07.007

HASILOĞLU, S. B. , Baran, T. & Aydın, O. (2015). Pazarlama Araştırmalarındaki Potansiyel Problemlere Yönelik Bir Araştırma: Kolayda Örneklem ve Sıklık İfadeli Ölçek Maddeleri, . **Pamukkale İşletme ve Bilişim Yönetimi Dergisi** , (1) , 19-28 .

HAZAR, Atila (2003). **Rekreasyon ve Animasyon**. Ankara: Detay Yayıncılık, 23-24.

HENDEN, B. (2006). “Katılımcı Yerel Yönetim Anlayışında E-Belediyeciliğin Yeri ve Önemi”. **Journal of Human Sciences**,

HYATT, R. W. (1977). Intramural sports: Organization and administration. Saint Louis, MO: C. V. Mosby

İNAN, M. & Demir, M. (2019). Siyasi, idari ve mali yönleriyle yerel yönetimler türkiye üzerine bir inceleme, İstanbul: Çizgi Kitapevi.

JENSEN, Clayne R., & Guthrie, Steven (2006). Outdoor Recreation in America (6th ed.). Champaign, IL : Human Kinetics.

KALKAN, Ayşe (2012), “Açık alan rekreasyonu, doğa sporları yapan bireylerin bu sporları yapma nedenleri: antalya örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya, 11.

KARAKAYA, İsmail (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri. 2. baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.

KARAKULLUKÇU, Ö.F. ve Karaküçük, S. (2017). “Leisure time habits of employees of ministry of justice according to the education level”.Uluslararası Rekreasyon ve Spor Bilimleri Dergisi, 1(1), 5-12.

KARAKÜÇÜK, Suat ve Beyza Merve Akgül (2016), Ekorekreasyon rekreasyon ve çevre, 1. Baskı, Ankara: Gazi Kitapevi.

KARAKÜÇÜK, S. (2005), “Rekreasyon: boş zamanları değerlendirme”, Gazi Kitapevi, Ankara.

KARAKÜÇÜK, Suat (2005), Rekreasyon, Ankara: Gazi Kitapevi, 59-229.

KARAKÜÇÜK, Suat (2008), Rekreasyon boş zamanları değerlendirme (6. baskı). Ankara: Gazi Kitabevi

KARAKÜÇÜK, Suat (Ed.) (2016), Rekreasyon bilimi, 1. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi, 44., 205., 206.

KARAKÜÇÜK, Suat; Gürbüz, Bülent (2007), Rekreasyon ve kent(li)leşme. Ankara: Gazi Kitabevi.

KARAKÜÇÜK, S. (1999). Rekreasyon boş zamanları değerlendirme. Ankara: Bağırhan Yayınevi, 3. Basım.

KARATAŞ, Özgür, Yücel, Ali Serdar, Karademir, Tamer & Karakaya Yunus Emre (2011). “Malatya’da sporun yaygınlaştırılması açısından spor tesislerinin yeterlilik düzeyinin incelenmesi”, Spor Bilimleri Dergisi, 22 (4), 154–163.

KART, N. (2002). Emirhan parkında kullanıcıların memnuniyet derecelerinin değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: İstanbul

KAVRUK, Hikmet (2004). Köy ve mahalle: yerleşim ve yönetim birimi, Ankara: Odak Yayınevi.

KAYA, E. (2003) Yerel yönetimlerde yeniden yapılanma, İlke Yayıncılık, İstanbul.

- KELEŞ, Ruşen** (2009). Yerinden yönetim ve siyaset. **İstanbul: Cem Yayınevi.**
- KELEŞ, Ruşen,** (2012). Yerinden yönetim ve siyaset, **İstanbul: Cem Yayınevi,** 605s.
- KESTANE, Doğan** (1996), “İller bankası ve yerel yönetimlerle ilişkisi, maliye bakanlığı bütçe kontrol genel müdürlüğü”, **Devlet Bütçe Uzmanlığı araştırma Raporu,** Ankara.
- KİPER, T. (2009),** Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi, “Öğrencilerin rekreasyonel eğilimlerinin belirlenmesi” **JOTAF/ Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi, 6(2), 191-201**
- KOÇAK, F., Balcı, V.** (2010). Doğada yapılan sportif etkinliklerde çevresel sürdürülebilirlik, **Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi 2(2), 213-222,** Ankara.
- KOÇAK, Y., Tukul, U., Tolan, B., Gümüş, H. ve Tolukan, E .** (2017). Analysis of expectations and perceptions of the customers in sports and healthy life centers for service quality (Sample of Afyonkarahisar Province). **Uluslararası Rekreasyon ve Spor Bilimleri Dergisi, 1 (1), 38-46.**
- KOÇYİĞİT,M., Yıldız, M.**(2014). Yerel yönetimlerde rekreasyon uygulamaları: konya örneği, **International Journal of Science Culture and Sport. August 2014**
- KÖKTAŞ, K.Ş.** (2004) Rekreasyon boş zamanı değerlendirme. **Ankara: Nobel Yayıncılık**
- KÖSE, H. Ömer** (2004), “Yerel yönetim olgusu ve küreselleşme sürecindeki yükselişi”, **Sayıştay Dergisi,** Sayı: 52, Ankara, ss.3-42.
- LEFEBVRE, Henri,** (1998), “ Modern Dünyada Gündelik Hayat” Çev. Işın Gürbüz. Metis Yay. 1. Baskı
- LIEBER, S.R, Fesenmaier D.R,** (1983), “**Recreation Planning and Management**” E&F. N. Spon Ltd. London, 1. Baskı, 2, 4, 9
- MENGÜTAY, S., Zorba E., Ağılönü A., Cerit E., Ağılönü Ö.** (2006) Yerel yönetimlerde çalışanların katıldıkları rekreatif etkinliklere yönelten nedenler ve kazanımları (Muğla belediyesi örneği). **9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 3-5 Kasım, Muğla.**
- MOBLEY Tony A.** (2006) “Yerel yönetimlerin halkın rekreasyon ve park ihtiyaç ve hizmetlerini karşılamadaki rolü”, **Yerel Yönetimler ve Sağlıklı Kentler Sempozyumu,** Eskişehir.
- NADAROĞLU, Halil** (1978), **Mahalli İdareler Felsefesi Ekonomisi Uygulaması,** İstanbul: Sermet Matbaası.

NEGİZ, N. (2011). “Sosyal Yardım ve sosyal hizmet faaliyetleri açısından ısparta belediyesi: farkındalık, yaralanma ve değerlendirme açısından bir araştırma”. **SDÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, Cilt: 16, Sayı: 2, ss. 323-341, Isparta

ONAR, Sami. (1966). **İdare Hukukunun Umumi Esasları**. C.2 (589 s.) İstanbul: İsmail Akgün Matbaası.

ORTAYLI, İlber (1985), **Tanzimattan cumhuriyete yerel yönetim geleneği, İstanbul: Hil Yayınları.**

ORTAYLI, İlber (1995). “Devraldığımız miras”, **Yeni Türkiye, Yönetimde Yeniden Yapılanma Özel Sayısı**, Yıl:1, Sayı:4, ss.552-558

ORTAYLI, İlber (2000), **Tanzimat devrinde osmanlı mahalli idareleri (1840-1880), Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.**

OZANKAYA, Ö. (1980). **Toplum bilim terimleri sözlüğü**, 2. Baskı, **TDK yayını, Ankara**, s.27.

ÖKMEN, M., Parlak, B. (2008). Modernleşmeden küreselleşmeye Türk kent yönetimleri: temel nitelikler, sorunlar ve projeksiyonlar, **Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, 2008(2), 199-259.

ÖZ, S. C. & Yıldırım, S. (2009) “Türkiye’de Kentsel Yoksullukla Mücadelede Sosyal Belediyeciliğin Rolü”, **Uluslararası Sosyal Haklar Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Akdeniz Üniversitesi**, s.453-461.

ÖZDEMİR, Aydın, (2009), “Katılımcı kentli kimliğinin oluşumunda kamusal yeşil alanların rolü: ankara kent parkları örneği”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi**, Sayı: 1, ISSN: 1302-7085, Sayfa: 144-153

ÖZTÜRK, Sevgi, Aydoğdu, Aydoğan (2012, 12-15 Nisan), “İlgaz dağı milli parkı’nın rekreasyonel olanakları”, **I. Rekreasyon Araştırmaları**, Antalya.

PARLAK, Bekir ve Ökmen, Mustafa (2015), **Yerel yönetimler kuram ve uygulamada küresel ve ulusal konular ve sorunlar**, 4. Baskı, **Bursa: Ekin Yayınları.**

PEKTAŞ, E.K. (2010). “Türkiye’de sosyal belediyecilik uygulamaları ve karşılaşılan sorunlar”, **Akademik İncelemeler Dergisi**, C: 5, S: 1

PIOTROWSKY, S.J.,& VanRyzin, G. G. (2007), “**Citizen Attitudes Toward Transparency in local Government**”, **The American Review of Public Administration**, 37(3), pp. 306- 323.

RAGLİN, John.S.(1990), “Exercise and mental health: beneficial and detrimental effects”, **Sports-medicine- (Auckland)** 9(6), June, 323-329, Refs:42.

REYNOLD, E C., ve Ark. (1972), **Recreation in a life, wods warth publishing company**, Belmont, California, USA.

SENTÜRK H. (2006). “Yerel yönetimler reformu ve belediyelerde yeniden yapılanma”. **İlke Yayıncılık**.

TAŞCI, Hasan, (2014), “ Bir hayat tarzı olarak şehir, mekan, meydan” **Kaktüs Yay.** 1. Basım.

TATLI, C.K. (2013). Yerel yönetimlerin yaptırdığı spor parklarıyla ilgili sorunlar ve çözüm önerileri (Mersin örneği).Yüksek lisans tezi. **Mersin Üniversitesi Eğitimi Bilimleri Enstitüsü:** Mersin

TEZ, Zeki, (2009), “Gündelik yaşam ve eğlencenin kültürel tarihi”, **Doruk Yay.**

TEZCAN, Mahmut, (1993), “Boş zamanlar sosyolojisi”, **A.Ü Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları** No:174, A.Ü Basımevi

TORKILDSON, G. (2006), **Leisure and Recreation Management**, 5th Edition, byRoutledge, Taylor and Francis Group, London and New York.

TORLAK Ö. (1999), “Belediye hizmetlerinde pazarlama”, **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**, 8(1), 96-114.

TORTOP, Nuri; Burhan Aykaç; Hüseyin Yaman; M. Akif Özer(2008), Mahalli idareler, Ankara: **Nobel Yayın Dağıtım**.

Türk Dil Kurumu [TDK], (2016). Park.

TÜTÜNCÜ, Ö., Aydın, İ., Küçükusta, D., Avcı, N., ve İlkay, T. A. Ş. (2011). “Üniversite öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımını etkileyen unsurların analizi”. **Spor Bilimleri Dergisi**, 22(2), 69-83

ULUSOY, Ahmet & Tekin, Akdemir (2010), Mahalli idareler teori, maliye ve uygulama ,Ankara: **Seçkin Yayıncılık**.

ULUSOY, Ahmet, Tekin Akdemir(2001), Mahalli idareler, Ankara, **Seçkin Yayıncılık**; s. 19.

ULUSOY, Ahmet, Tekin Akdemir. (2007), Mahalli idareler: teori-uygulama-maliye. (Güncellenmiş 5. Baskı), **Ankara: Seçkin Yayıncılık**.

UZUN, Serir (2005), “Kırsal ve kentsel alanlardaki parklarda kullanıcı memnuniyeti: gölcük ormanıçı dinlenme alanı ve önöü parkı örneği”, Yüksel Lisans Tezi, **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, Bolu, 104.

ÜNAL, F. & Cantürk, C. (2014). Yerel yönetimler ve sosyal politika(lar) Abanat İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,Bolu

VEITVH, J., Carver, A., Abbott, G., Giles-Corti, B., Timperio, A., & Salmon, J. (2015). How active are people in metropolitan parks? An observational study of park visitation in Australia. **BMC public health**, 15(1), 610.

WENG P.Y., Chiang Y.C., (2014), Psychological restoration through indoor and outdoor leisure activities, *Journal of Leisure Research*, 46(2): 203-217. <https://doi.org/10.1080/00222216.2014.11950320>

YAZICIOĞLU, Metehan, (2010),” Boş Zaman yönetimi ve rekreatif faaliyetler: memur emeklilerinin rekreatif faaliyetlerinin analizine ilişkin bir uygulama” Yüksek Lisans Tezi, *Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

YELDOĞAN, R., Şahin, Y. & Bengi, K. (2021). “büyükşehir belediyelerinin planlama altına aldıkları rekreasyon projelerin değerlendirilmesi”. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 23(40), 182-192.

YETİM, A. A. (2011). Sosyoloji ve spor. *Ankara: Berikan Yayınevi*.

YILDIRIM, A. (2016). “Türkiyede yerel yönetim denetiminin güçlendirilmesinde ombudsmanlık sisteminin uygulanabilirliği”. (doctoral thesis), *İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

YILDIZ, G. (1994). İşletmelerde toplam kalite yönetimi toplam kaliteye geçişte stratejik bir yaklaşım: Sakarya Üniversitesi, *Adapazarı SAÜ Yayınları* (10).

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu. (2004). Resmi gazete. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/>

<http://www.mersin.gov.tr/festivaller>

<https://mersin.bel.tr/>

(www.tbmm.gov.tr 01.03.2016).

(www.resmigazete.gov.tr, 20.03.2016).

(www.mevzuat.gov.tr, 26.03.2016)

www.e-icisleri.gov.tr, 28.03.2016.

(<https://www.tbmm.gov.tr>, 20.10.2017)

EK-1. Ölçek Formu

Kişisel Bilgi Formu

1. Cinsiyetiniz

☐ Kadın ☐ Erkek

2. Yaşınız

☐ 18- 20 ☐ 21- 34 ☐ 25- 30 ☐ 31- 40 ☐ 41 ve üstü

3. Medeni Durumunuz

☐ Bekar ☐ Evli

4. Eğitim Durumunuz

☐ Ortaöğretim ☐ Ön Lisans ☐ Lisans ☐ Yüksek Lisans

5. Rekreasyon alanlarında gerçekleştirdiğiniz rekreatif faaliyetler nelerdir?

☐ Koşu ☐ Yürüyüş ☐ Piknik ☐ Bisiklet Sürme ☐ Paten/ Kay Kay kullanma ☐ Diğer:.....

6. Rekreasyon alanlarını hangi amaçla tercih edersiniz?

☐ Dinlenme ☐ Eğlenme

7. Rekreasyon alanlarını kullanma sıklığınız; haftada gün

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7

EK-2. Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri ve Rekreasyon Alanı Katılım Engelleri Ölçeği

Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeği

(1: Kesinlikle Katılmıyorum/ Hiç Önemli Değil, 5: Tamamen Katılıyorum/ Çok Önemli)

Aşağıda rekreasyon alanlarını tercih etme etkenlerini ve bu alanlara katılıma engel olan faktörleri belirlemeye yönelik bazı cümleler verilmiştir. Lütfen size uygun seçeneği işaretleyiniz.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Maddeler/ Faktörler					
1.Yürüyüş Yollarının Olması	1	2	3	4	5
2.Bisiklet Yolunu Bulunması	1	2	3	4	5
3. Paten, kay kay yolunun bulunması	1	2	3	4	5
4.Farklı spor dallarını yapmaya imkan sağlaması	1	2	3	4	5
5.Spor yaptıracak eğitmenlerin olması	1	2	3	4	5
6.Yeterli sayıda temizlik personelinin bulunması	1	2	3	4	5
7.Alanda danışabilecek personelin bulunması	1	2	3	4	5
8. Yeterli sayıda güvenlik personelinin bulunması	1	2	3	4	5
9.Eve yakın olması	1	2	3	4	5
10. Şehir merkezine yakın olması	1	2	3	4	5
11.Toplu taşıma araçları ile ulaşılabilir olması	1	2	3	4	5
12. Yeşil alanların sürekli bakımlı ve temiz olması	1	2	3	4	5
13. Yeşil alanların çok ve çeşitli olması	1	2	3	4	5
14.Yılın her döneminde kullanılabilir olması	1	2	3	4	5
15. İçme suyunun bulunması	1	2	3	4	5

16. Alan içi peyzaj mimarisi benim için önemlidir	1	2	3	4	5
17.Kiralanabilecek ekipmanların olması (bisiklet, paten vs)	1	2	3	4	5
18. Ortak kullanım alanlarının temiz olması	1	2	3	4	5
19.Bitki çeşitliliğinin çok olması	1	2	3	4	5
20. Bilgilendirici levhaların olması	1	2	3	4	5
21.Piknik yapmaya imkan sağlaması	1	2	3	4	5
22. Ailece oturulabilecek bankların bulunması	1	2	3	4	5
23. Beslenme ihtiyaçlarını karşılayabilecek mekanların olması	1	2	3	4	5
24.Çocuk oyun alanlarının çeşitliliği	1	2	3	4	5
25.Doğal/ yapay su alanlarını çeşitliliği	1	2	3	4	5
26.Alanda sürekli sportif organizasyonların bulunması	1	2	3	4	5
27.Rekreasyon alanlarının sosyalleşmek için yeterince kalabalık olması	1	2	3	4	5
28. Alanda sürekli sosyo-kültürel etkinliklerin bulunması	1	2	3	4	5
29. Çocuklar için eğlenceli etkinliklerin yapılması	1	2	3	4	5
30. Alanda söyleşi, kongre, sempozyum vb. etkinliklerin yapılması	1	2	3	4	5